

***ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТИ***

Березецька А. студентка гр. ФІЛ-10-2

Науковий керівник: Долинський Є.В., к.п.н., доцент кафедри перекладу

(Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна)

INTERNET LANGUAGE AS THE PHENOMENON OF HIGH-TECH ERA

With English as the language of choice for the Internet and the abundance of new users-«newbies» in the parlance of the Internet savvy-rushing online in droves, it would not be unreasonable, but perhaps expected, to see a trend toward improved writing skills. The expected English Renaissance has yet to arrive; just as devouring a box of cookies does not constitute a proper meal, the vacuous activities that take place online neither lend themselves to the improvement of the English language nor to its correct usage. Instead, it seems that English is starting to suffer at the hands of young, impressionable, shiftless, or uninterested Internet users. The Internet-extolled as one of the greatest inventions ever developed-enables users to disseminate and deliver information quickly and inexpensively, express unrestricted and uncensored ideas, and instantly transmit electronic files and documents [1].

Communication between users tends to be fast paced, as users try to contend with the rush of incoming information in real-time. It often results in responses that are, in general, curt or short in nature; smaller words are preferred over longer, more difficult to spell synonyms and abbreviations creep into the structure of the sentences. All finesse is omitted in the interest of saving time. The utilitarian and pared down language of web communication actually resembles the precise, rigid syntax of the command lines of ARPANET, the Net's predecessor, which was developed in 1969 by the American Department of Defense. Although the mode of communication on the Net is based on the written word, the tenor of the communication is closer to verbal *interaction*. *Moreover, the timbre of the communication between participants often resembles that of two close friends, even between total strangers.* Net users tend to «speak» in a loose and informal tone; their word choice is often colloquial and diction tends to be poor. Users assume that the excision of the majority of words will have no impact upon their target audience's ability to understand the message. Seemingly terrified of using whole words and complete sentences, Internet users have taken the art of the stenographer's shorthand and mutated it into something that deviated from its original purpose. In essence, the author of the letter is implying that although he or she did not have *time to write the message in proper English, the bare-bones, scalped down, jargon-filled version will suffice* [2].

Traditional secretarial contractions and acronyms such as wrt (with respect to) now share the stage with freshly minted expressions and a host of trite acronyms such as <g> (for grin), brb (be right back), ROFL (rolling on the floor), imho (in my humble opinion), bbl (be back later), cyl (see you later), LOL (laughing out loud), or TTYL (type to you later) in an attempt to add human warmth to otherwise utilitarian text. This attempt is laudable, even understandable; however, such humanity and emotion can be added to writing by the use of words. The use of these expressions, coupled with the penchant of users to omit most standard conventions of English, namely punctuation, spelling, syntax, and capitalization, often makes what they write difficult to comprehend [3].

As new technologies become part of everyday life, it only makes sense that the language change as well. The advent of the Industrial Revolution brought many new words into the English vernacular. The turn of the century brought many more. This absorption of technical words into the language results in some meanings becoming skewed. In everyday conversations unrelated to computer technology you might hear people talking about «being online» or needing «down time», things «crashing» and machinery «booting». The more terms are incorrectly used, the more the skewed meanings of the words gain legitimacy.

Such a rapid emergence of new words in the computer slang has been undoubtedly triggered by fast and bouncing development of computer technologies. A brief overview of numerous magazines introducing new gadgets and computer software may show that things related to computer technology appear every week or so. Thus, every novelty in this sphere should be given a verbal definition, its own name. Since almost all of them originate in the United States, the terms denoting them should consequently be English words [4]. When these novelties become familiar to people in other countries, their equivalents in Russian, Ukrainian etc can hardly be found, which causes the necessity of using the original terms and explains their common use in Ukrainian.

Many of the existent professional terms are fairly complicated and inconvenient in everyday use, which is why the «digispeak» is increasingly popular. A powerful tendency of reducing and simplification of words becomes apparent. For instance, one of the most frequently used terms 'motherboard' has the equivalent word combination in Ukrainian «материнська плата». The slang version of this word is 'мамка' or 'матр'юшка'. Another example proves the same language notion «CD-ROM Drive» is translated into Ukrainian as 'накопичувач на лазерних дисках', while users speaking computer slang call it «сидюк», «сидюшник». The following sentence contains the words illustrating the tendency of reduction: «Компи» бувають двох видів- біми і маки (Персональні комп'ютери бувають двох видів-IBM-сумісні і Macintosh). People working with computers are quite young in our country, mainly up to forty years old. As a result, they feel like adding to the boring computer terminology a little bit of humour, their own emotional colouring, to make the language sound naturally and easy. In this context the following examples are worth mentioning: флпповерт (дискковод), відыха (відео карта), винт (винчестер), інсталляха (програма для встановлення іншої програми), пачка (системний блок ПК), грохнути (видалити, знищити), крякнути (зламати код, підібрати пароль, або «крекнути»), заливати (копіювати кудись).

It should also be pointed out that many unprofessional users are not fluent in English but they have no option other than to use new English terminology, which it often leads to a wrong interpretation and reading of an English word or its misspelling. Unfortunately, the words originating in this wrong way can sometimes be firmly settled in their vocabularies. Thus, because of the misreading of the word combination «No Carrier» a new expression «но кар'єр» appeared in computer slang, while both expressions mean 'no connection to the modem'. It is plain that Internet communication has its own set of rules: rules that do not follow the standards of good English. What is not yet known is whether this is an evolution of the language, or merely a phase that must be endured until the medium evolves, and finds its own voice. Only when a comfortable medium between today's «net-speak» and standard English is reached, can we hope to see any substantial positive changes in the English language.

Literature

1. Terence Carter. The Internet and the English Language. Writer's block.-Ottawa, 1999.
2. Gareth Branwyn. Techno-Slang. - New York, 1998.
3. Eric Partridge. A dictionary of slang and unconventional English. - London, 1984.
4. David Crystal. Language and the Internet. - London: Cambridge University Press, 2001.

Білоус Л. студентка гр. ФІЛ-10-1

Науковий керівник: Долинський Є.В., к.п.н., доцент кафедри перекладу

(Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна)

ON THE NOTION OF FRENCH LOAN WORDS IN ENGLISH

According to most dictionaries, loanwords (which can also be called 'borrowings') are words adopted by the speakers of one language from a different language (the source language). The abstract noun 'borrowing' refers to the process of speakers adopting words from a source language into their native language. 'Loan' and 'borrowing' are of course metaphors, because there is no literal lending process. There is no transfer from one language to another and no 'returning' words to the source language. The words simply come to be used by a speech community that speaks a different language from the one they originated in.

Great Britain and France have always waged war for taking the first place in the world not only in the industrial, cultural and others branches of development but also in language. French and English, for instance, are known to be equally important and commonly used in Canada, thus English linguists are suspicious of French borrowings which could possibly restore the French language in the territory of the Great Britain or even absorb the whole language, since in case original English disappears on its native lands, the culture, traditions, spiritual treasures and nation will disappear just as well. Meanwhile, other linguists believe that there is little probability of this happening, and therefore take borrowings for granted, since loanwords are existent in every country, being the natural consequence of historical events, trade and interaction between the representatives of different countries in various spheres of life. According to historical data, the Norman Conquest of 1066 contributed to establishing trilinguality in England, although the most people were inclined to speak one or two of the dominant languages only. Latin was the language for record keeping, learning and the church. French was considered to be the language of the Norman aristocracy and therefore the language of prestige, government, polite social intercourse and sophistication, while English was regarded as the language of ordinary people and servants [1].

Once the Normans usurped the authority in England, they changed the language of government and the court almost overnight and disregarded existing institutions. Instead, they took on almost wholesale institutions derived from France, including the feudal system which guaranteed strong royal control.

Historians tend to distinguish three periods of French borrowings. The first period lasting from about 1066 to 1250 represents the climax of Norman power. The language spoken by the Normans, known as Norman French (different from Central or Parisian French) was the language of the King's court, the nobles' castles and the courts of law. Norman French was therefore the language of honour, chivalry and justice. Indeed, Matthew of Westminster said, 'Whoever was unable to speak French was considered a vile and contemptible person by the common people' (1263). There were not many French borrowings, since English continues to be used, largely in its own, low-level arenas and French and English speakers were kept separate [2]

The second period, roughly from 1250 to 1400 represents the period of English-French bilingualism in individuals (not just in the nation). The number of French loanwords ballooned in this period. This tendency can be briefly explained by the fact that in 1204 Normandy (in northern France, where the Normans came from) was acquired by the French king. Among other things, it meant that the Norman aristocracy in England couldn't travel back and forth between their lands in England and France anymore. They had to choose whether they wanted to remain in England or in France. Those who remained in England began to see England as their home. This led to the reassertion of English as the language of the realm. Other reasons for the reassertion of English are: the Normans in England belonged to the Capetian dynasty spoke Norman French; this became non-prestigious in France as the variety spoken by the Angevin dynasty in France, Parisian French,

became the prestige variety; because Norman French was seen as socially inferior, it was less difficult to abandon it in favour of English; subsequently, England became at war with France in the Hundred Years War (1337-1453). Even as English was on its way in, the gaps in English vocabulary had to be filled by loanwords from French. These include items pertaining to new experiences and ways of doing things introduced by the Normans. So madam, duke, marquis, dauphin, viscount, baron, chevalier, servant and master. Other domains that became enriched with French loanwords include: Government: parliament, chancellor, government, country, crown; Finance: treasure, wage, poverty; Law: attorney, plaintiff, larceny, fraud, jury, verdict; War: battle, army, castle-tower, siege, banner; Religion: miracle, charity, saint, pardon; Morality: virtue, vice, gentle, patience, courage, mercy, courtesy, pity; Recreation: falcon, covert, scent, chase, quarry; Art, fashion, etc.: apparel, costume, gown, art, beauty, colour, image, design, cushion, tapestry; Cuisine: stew, grill, roast, bacon, mutton, pork, veal, venison (compare these with AS-based terms like boar, calf, cow, deer, ox, sheep, swine), sauté, pate, hors d'oeuvre, table d'hôte, aperitif/aperitif, chateau/chateau, chef, croissant, gourmand, gourmet; Household Relationships: uncle, aunt, nephew, cousin [2].

The third period of The French borrowings is from around 1400 onwards. The borrowings of the first two periods tend to be more elegant and sophisticated but yet not too far away from the core and several became quite nativised (dance, April, native, fine, line, punish, finish). These later borrowings were more, distant from the core, with attention being explicitly called to their sophisticated, well-bred, cultivated, even arty 'French' texture: notice the spellings and pronunciations of some of these items: ballet, tableau, statuesque, cliché, motif, format, trousseau, lingerie, soufflé, hors d'oeuvre, rouge, etiquette [1].

Some French words and expressions have been taken into English wholesale, with their Frenchness intact, like sang-froid, cause célèbre, par excellence, and déjà vu. Some words, like boutique, detour, nuance and amateur still look and sound quite French but are used with ease by all of us with little thought for where they came from. Most of us see them as English words. Other words have been adapted to English orthography but reliably retain the meaning or meanings of the French original: they are 'True Friends'. Here are a few examples with their French equivalents: Age (Eng.) - Bge (Fr.), literature (Eng.) - littérature (Fr.), authority (Eng.) - autorité (Fr.), soldier (Eng.) - soldat (Fr.), vinegar (Eng.) - vinaigre (Fr.), comfort (Eng.) - comtort (Fr.), baggage (Eng.) - bagage (Fr.).

Note that even when the meanings are the same between the two languages, traps still lie in wait for the learner of either language. These slight differences in spelling account for a significant proportion of spelling errors made by learners of English. French learners of English frequently spell comfortable with an 'n' instead of an 'm' and literature with two t's, for example. Another thing to watch out for is countability. English baggage may mean the same as French .bagage, but there is an important grammatical difference-the English word cannot follow an indefinite article (a/an) or take a plural form (baggages), whereas the French word can [3].

Avid borrowing from French over the centuries, particularly in the areas of administration, law, religion, gastronomy, fashion, literature and the arts, and science and learning, followed two different trends. Often, the newly-borrowed words had the same meanings as established native words, so they either replaced the existing words or the two words lived side by side in the language but developed slightly different meanings or nuances. This is how we came to have the Old English word pig for the live animal and the French-origin word pork for the animal's edible meat. This second phenomenon led to the existence of word pairs in English-another tricky aspect of English for learners to get their heads around. Thus, English ended up with both begin and commence, help and aid, wedding and marriage, freedom and liberty, hide and conceal, and many more. The temptation for French learners of English is, naturally, to use the French-origin word, which can often lead to their English sounding quaint or excessively formal: 'Can I aid you?'; 'I want to ameliorate my English' [4].

Borrowing from French has continued through to today. The latest edition of the Oxford English Dictionary includes, among others, the new French loan word pisteur (somebody whose job

it is to prepare the snow on a skiing piste). An essential characteristic of the English language is that it has a large proportion of French-origin words, and this gives it a certain French flavor [5].

Though a Germanic language, English often seems more closely to resemble a Romance language, French, in particular. This is the natural result of close geographical and cultural contact between the two countries over many centuries. English has gone through many periods in which large numbers of words from a particular language were borrowed. But it is a part of the cultural history of English speakers that they have always adopted loanwords from the languages of whatever cultures they have come in contact with. English has been 'borrowing' words from French since the Middle Ages, and this borrowing escalated after 1066 when Norman French became the official language of government, the church and the upper classes in general in England. The upshot of all this word trading is that it is easy to spot similarities between the vocabularies of French and English. And similarities, particularly in the area of vocabulary, can be both good news and bad. They can aid the learner, offering an encouraging springboard into learning a new language, but they can also be traps-False Friends-which lull learners of both languages into a false sense of security.

Literature

1. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. - Москва, 1993. - 356с.
2. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. - Вінниця: «Нова книга», 2003.-287 с.
3. David Crystal. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. - London: CUP, 1995.
4. Gramley V. J. The Vocabulary of World English.-London: Arnold Publishers, 2001.
5. Philip Thody & Howard Evans. Faux Amis and Key Words. A Dictionary-Guide to French Language.-Paris, 2004.

Бровченко К. А. асистент кафедри автоматички та електротехніки

(Державний ВНЗ "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури", м. Дніпропетровськ, Україна)

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УЧНІВ

Традиційна педагогічна система, ефективність якої згідно статистичним дослідженням складає не більше 60%. Інноваційні методики виховання фахівців у освіті, це використання нових методик, які якісно підвищують ефективність способів, засобів подачі інформації в порівнянні з традиційною системою, навчання самостійному пошуку потрібної інформації, перевірки її адекватності та контролю за засвоєнням інформації. [1]

Для фахівців в області інформаційних технологій і програмного забезпечення характерні вельми рання професійна підготовка і ранній початок професійної трудової діяльності. По суті, знання, уміння і навички, отримані в останніх класах середньої школи та на перших курсах коледжів і вузів при вивченні фундаментальних дисциплін в області комп'ютерно-інформаційних технологій, грають величезну роль в становленні висококваліфікованого фахівця.

Можливість володіти інформаційними ресурсами стимулювала розвиток нових і нових інформаційних засобів. Нові засоби, у свою чергу, розкривали ширші горизонти інформаційних потреб. На відміну від історії розвитку техніки, новий інформаційний ресурс, або новий інформаційний засіб, не витісняє і не замінює старе, а доповнює собою існуючу систему інформаційного спілкування. [2]

Під інноваціями в освіті розуміється процес вдосконалення педагогічних технологій, сукупності методів, прийомів і засобів навчання. В даний час інноваційна педагогічна діяльність є одним з істотних компонентів освітньої діяльності будь-якого учбового закладу. Саме інноваційна діяльність не тільки створює основу для створення конкурентноспособності тієї або іншої установи на ринку освітніх послуг, але і визначає напрями професійного зростання фахівця, його творчого пошуку, реально сприяє особовому зростанню. Тому інноваційна діяльність нерозривно пов'язана з науково-методичною діяльністю педагогів і учбовим дослідженням вихованців. [3]

Проблема ефективності інноваційної діяльності, що існує в сучасній педагогічній науці, - це багато в чому наслідок нерозуміння, спотворення суті самого терміну "інновація". Інновація - це нове, покликане забезпечити поступовий розвиток, удосконалення системи, перехід її в якісно новий стан в умовах кризи. Інновації здійснюються за рахунок ресурсів самої системи і направлені на її повну зміну - в цьому їх принципове значення. Вони не вичерпуються тільки запереченням старого, загальноприйнятого, консервативного, припускаючи цілеспрямований характер нововведень і їх орієнтацію на стабільність. [2, 3]

Такими інноваціями та нововведенням може стати застосування комп'ютерної мережі - інтернет. Створення комп'ютерних мереж надало людству абсолютно новий спосіб спілкування. Новітні досягнення в технології передачі даних з урахуванням останніх винаходів в області мультимедіа відкривають необмежені можливості по передачі даних практично в будь-яку точку земної кулі. Також слід враховувати те, що в майбутньому комп'ютер стане одним з головних засобів спілкування між людьми.

Позитивна можливість сучасних internet-технологій - можливість використовувати унікальні експериментальні ресурси, розташовані деколи на іншому кінці земної кулі.

Як про перспективу недалекого майбутнього можна говорити і про «віртуальні» онлайн-лабораторії, в яких учні проведуть експерименти на устаткуванні, розташованому на іншому континенті або в сусідній будівлі.

Для проведення сучасних лабораторних досліджень необхідне застосування певної кількості спеціалізованого устаткування. Створення таких лабораторій в кожному

дослідницькому центрі вельми скрутно із-за високої вартості устаткування. Проте в сукупності декілька лабораторій можуть задовольнити наукові потреби дослідників. Таким чином, перспективним є використання апаратно-дистанційних науково-дослідницьких лабораторій, які дозволять проводити необхідні дослідження на реальному устаткуванні видаленим користувачам з управлінням і отриманням результатів за допомогою дистанційних каналів передачі даних.

Нечисленні віртуальні лабораторії (прототипи апаратно-дистанційним лабораторіям), що існують сьогодні, обмежені в своїх функціях і представляють, як правило, віртуальні лабораторні роботи, демонстраційні матеріали або віртуальні прилади.

При створенні апаратно-дистанційних систем актуальним стає питання про вибирання програмних засобів, технологій для створення гнучкої, зручної, універсальної і багатофункціональної програмної платформи.

Для вирішення цього питання були проаналізовані існуючі рішення для видаленого навчання (дистанційні освітні платформи): Moodle, Blackboard Learning System, СДО «Прометей» та Authorware Attain. Розглянувши наведені платформи бачимо, що фактично всі вони веб-орієнтовані. За рахунок цього вимоги до клієнтських комп'ютерів зводяться до мінімальних, що робить програмний продукт привабливішим з боку користувача. Також можна сформулювати наступні вимоги до програмного комплексу, що розробляється, а саме: платформа повинна бути: бажано безкоштовною; веб-орієнтованою; мультимовною (підтримка латиниці і кирилиці); модульною; інтуїтивно зрозумілою для користувача; модуль наповнення контенту; необхідний захист від злому та сумісність з мобільними платформами. При проектуванні та розробці застосовується множина інтернет технологій: AJAX; Java servlets; CSS; Flash-технології; технології стиснення зображень, відео-, аудіоконтента. Серед систем управління базами даних розробники вважають за краще використовувати MySQL, оскільки вона безкоштовна, при цьому передбачають підтримку, наприклад, Microsoft SQL Server.

Аналіз використовуваних технологій дозволяє визначити базовий необхідний і достатній набір програмних засобів, які необхідно застосувати для повноцінної роботи платформи, що розробляється. Для сервера додатків JBOSS або Apache tomcat. Для сервера трансляцій Wowza Media Server або Adobe Media Server. Таким чином, застосування подібних технологій і програмного забезпечення при створенні програмної платформи для апаратно-дистанційних науково-освітніх систем приведе до щодо низької собівартості програмного продукту як з боку розробників, так і з боку клієнтів (зменшення витрат на покупку додаткового ПО), забезпечить залучення широкого круга користувачів завдяки низьким системним вимогам і можливості використання системи в мобільних пристроях.

Перелік посилань

1. Журнал «Среднее профессиональное образование», №10, 2008.
2. Фролов И.Н., Черницин А.С. Инновационные технологии сетевого сотрудничества. Инновационные технологии обучения: проблемы и перспективы. // Сборник научных трудов Всероссийской научно-методической конференции. Липецк: ЛГПУ, 2008.
3. Колин К.К. Информационная цивилизация: будущее или реальность? //Библиотекосведение. – 2001. - №1.

Вишньова В.П., магістр, методист Міжгалузевого інституту безперервної освіти
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна)

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ В УКРАЇНІ

Про проблеми працевлаштування випускників вищих навчальних закладів йдеться на усіх рівнях. Однак далеко не всі, хто закінчує інститут, університет чи академію, знаходить роботу за фахом.

Молода людина, вступаючи до вищого навчального закладу, отримує певну кваліфікацію, після цього відбувається процес працевлаштування і реалізації отриманих знань, навичок і вмій.

Переважна більшість молодих людей, котрі виходять на ринок праці, є недавніми випускниками навчальних закладів різного рівня акредитації. Щороку навчальні заклади випускають молодих спеціалістів, переважна більшість з яких залишаються з проблемою працевлаштування віч-на-віч. Тому одним з найважливіших завдань роботи з молоддю є сприяння працевлаштуванню випускників [1].

За умов незбалансованості попиту та пропозиції робочої сили, недостатньої дієвості механізмів сприяння зайнятості молоді, невідповідності рівня освітньо-фахової підготовки частини випускників ВНЗ запитам ринку праці виникають значні проблеми в процесі працевлаштування молодих дипломованих фахівців, що виявляються у протиріччях між вимогами до них роботодавців й очікуваннями стосовно умов майбутньої роботи самих потенційних працівників. Як наслідок, замість здійснення трудової діяльності за отриманою спеціальністю майже половина випускників ВНЗ щорічно знаходяться у пошуках бажаного робочого місця. Слід пам'ятати, що нераціональне використання трудового потенціалу молоді сьогодні – це втрата якості робочої сили у майбутньому.

Ситуація з працевлаштуванням молодих дипломованих фахівців на вітчизняному ринку праці суттєво ускладнюється чисельними проявами гендерної дискримінації щодо них з боку роботодавців. Така дискримінація проявляється насамперед у реальних відмінностях ставлення роботодавців до фахівців різної статі, що згодом переростає у прийняття та реалізацію ними конкретних рішень щодо надання місця праці. Поширеною є практика гендерно-привілейованих оголошень про вакансії, фіксуються чисельні факти дискримінації працівників різної статі за оплатою праці, можливістю кар'єрного росту, підвищенням професійної кваліфікації. Загалом гендерні проблеми на ринку праці України визначаються дисбалансом щодо можливостей доступу жінок і чоловіків до бажаного місця праці, оскільки часто жінки з високим освітньо-професійним рівнем змушені реалізовувати свою трудову активність на менш престижних посадах, що потребують нижчої кваліфікації, менше оплачуються та створюють обмежені можливості кар'єрного просування. Жіноча зайнятість традиційно переважає у сферах діяльності з найнижчими рівнями середньої заробітної плати – сферах соціального забезпечення, освіти, охорони здоров'я, побутового обслуговування та культури, водночас «чоловічими» видами діяльності залишається високооплачувана робота у галузі важкої промисловості, на транспорті, підприємстві тощо.

Зазначені проблеми гендерної нерівності, що мають місце у процесі працевлаштування випускників ВНЗ, відсутність реальних механізмів та інструментів їх подолання зумовлюють практично-політичну актуальність теми. Разом з тим, незважаючи на значущість суспільних наслідків окресленої проблематики, фактично відсутні й ґрунтовні теоретичні дослідження у цій галузі вітчизняної соціології. Отже, існує проблема невідповідності між реальними потребами розв'язання існуючих проблем на молодіжному ринку праці з врахуванням їхніх гендерних аспектів та між існуючим рівнем соціальних знань у вітчизняній соціології про гендерну нерівність у процесі працевлаштування випускників ВНЗ [2].

Фінансово-економічна криза останніх років дала змогу виявити системні помилки сучасної професійної освіти. Перш за все, існує розрив прямого і зворотного зв'язку між ринком кваліфікаційно-професійних послуг і запитами роботодавця. Людині пропонується маса професій, однак відсутні орієнтири, які дозволяють оцінити майбутню її затребуваність за отриманою спеціальністю. Як і раніше, основними проблемами залишаються низький рівень фінансування вузів, невисока якість підготовки студентів. Відсутність механізмів, які забезпечують взаємозв'язок ринків праці і освітніх послуг, перенасичення ринку праці окремими спеціалістами, ліквідація системи «навчальний заклад – підприємство» загострюють проблеми подальшого працевлаштування людей [3].

Отже, тендерна асиметрія найбільшою мірою виявляється в економічному аспекті процесу працевлаштування (зокрема в очікуваннях старшокурсників стосовно розміру оплати праці); в оцінках роботодавців цей прояв асиметрії не фіксується, проте наявна значна розбіжність між очікуваннями потенційних працівників та намірами роботодавців щодо розміру заробітної платні для них.

Найпоширенішими є прояви гендерної асиметрії у соціальному аспекті; зокрема з боку роботодавців існує суттєвий розрив між вербально висловленими ними оцінками потенціалу працівників різної статі та їхніми реальними поведінковими практиками у ситуаціях працевлаштування випускників ВНЗ.

На сьогодні повинні враховуватися реальні потреби на ринку праці. Повинен пропонуватися такий продукт, який, уособлюючись у людській праці, впливає на кількісні показники роботи, якісні якості працівників і, відповідно, на підвищення їх продуктивності, а в кінцевому результаті – на забезпеченні економічної ефективності суспільства.

Перелік посилань

1. Сарнавська. Проблема працевлаштування випускників. [Ел. ресурс]. - Режим доступу до журналу: <http://www.osvitata.com/osvita-ta-suspilstvo/problema-pratsevlashtuvannya-vipusknikiv.html>
2. Лободинська О.М. Гендерні аспекти працевлаштування випускників ВНЗ (на прикладі західного регіону України) [Ел. ресурс]. - Режим доступу: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/352510.html>
3. Пасічник Т.О. Ринок праці і освітня галузь в Україні. [Ел. ресурс]. - Режим доступу: http://5ka.at.ua/load/ekonomichna_teoriya_rinok_praci_i_osvitnja_galuz_v_ukrajini_referat/20-1-0-25692

Галушка А.В. студентка гр. ФЛ-10

Науковий керівник: Нестерова О.Ю., ст. викладач кафедри перекладу

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет» м. Дніпропетровськ, Україна)

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ТЕРМІНИ ТА ТРУДНОЩІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Технічна лексика вживається у багатьох галузях науки, також при цьому залучається значна частина загальнонавчаних слів. Науково-технічний вокабуляр – це засіб спілкування учених і фахівців, які намагаються користуватися ним точно і постійно. Фахівці вживають писемне слово частіше, ніж усне. Технічні терміни, звідси, мають спеціалізовані і окреслені значення. Незважаючи на те, що термінологічна система нараховує велику кількість одиниць, користується нею менша частина населення, а тому термінологіка у своїй більшості до загального словника мови не потрапляє.

Термін – це слово або словосполучення, яке служить для вираження поняття або назв предметів і прийняте в відповідній професійній сфері та вживане в особливих умовах. Термін як слово спеціальної сфери пізнання відображає результати досвіду і практичної діяльності людини, фіксує професійно-наукові знання про властивості об'єкта, що детермінується. Через дефініцію термін розкриває суттєві ознаки і виражає спеціальне поняття у спеціальній сфері.

Науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки та техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і одну з головних труднощів перекладу з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників (у випадку термінів-неологізмів) та національну варіативність термінів (тобто наявність різних термінів в американському, британському, канадському та інших варіантах англійської мови, що позначають одне й те ж явище, процес, об'єкт тощо).

Усі терміни за будовою А. Я. Коваленко поділяє на:

- 1) прості, які складаються із одного слова: ланцюг;
- 2) складні, які складаються з двох слів і пишуться разом або через дефіс: маховик;
- 3) терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів: автоматичний вимикач.

Для правильного перекладу терміна важливо знати його словотвірну і морфологічну структуру та семантичні відмінності від загальнонавчаних слів. За своєю будовою також терміни поділяються на прості (наприклад, anode – анод, chamber – камера), похідні-суфіксальні (transmitter – передавач, feeder – фідер), префіксальні (multi-cylinder – багаточиліндровий) і суфіксально-префіксальні (reprocessing – повторна обробка), складні (flywheel – маховик) та терміни-словосполучення (protective choke – захисний дросель).

Науково-технічний переклад сьогодні, мабуть, є найпоширенішим у світі через темпи науково-технічного прогресу. Усе більше і більше нових пристроїв та обладнань з'являється. Щоб все це могло використовуватися всюди, перекладач повинен докласти багато зусиль, щоб написане, наприклад, інструкції, рекомендації і т. д., було зрозуміле кожному. Якщо це стиль науково-технічної літератури, той, хто перекладає також має враховувати особливості цього стилю.

При виконанні перекладу доцільно зважати на такі загальні правила:

1. Не варто шукати іноземне слово, якщо в рідній мові вже функціонує звична і вмотивована лексична одиниця з тим же значенням;
2. Якщо синонім, утворений на базі ресурсів рідної мови, збігається за вмотивованістю й кількістю лексичних складників з інтернаціоналізмом, то вживання першого більш доцільне через розуміння й органічне засвоєння внутрішньої форми рідного слова;
3. Термінологічні прогалини бажано заповнювати наявними інтернаціоналізмами;
4. У випадку неоднакової вмотивованості термінів-синонімів перевагу слід віддати більш вмотивованим термінам.

Джупанас Ганна, студентка гр. ФЛ-13-1

Науковий керівник: Черкащенко О.М., старший викладач кафедри перекладу
(*Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна*)

MERITS AND DEMERITS OF ENGLISH AS THE GLOBAL LANGUAGE

One of the recent tendencies the world is increasingly experiencing is globalization. Certain standards and customs are being linked together and shared by different cultures on a global level. Globalization is primarily marked by an increase in communication. It is quite natural that Ukraine appears to be involved in this process. The movement and linking of worldwide business and communication has brought great change to the world and Ukraine, in particular. It has made the world closer and more connected, and it has brought economic prosperity to many areas. With an increase in globalization, it may be necessary for the world to have a common language to facilitate communication. In this regard, the purpose of the report is to analyze a perspective of the English language as the global one.

Since the demise of Latin in the 15th century the world has lacked an official language of communication. For instance, the European Commission employs English, French and German in general as procedural languages, whereas the European Parliament provides translation into different languages according to the needs of its Members. Due to time and budgetary constraints, relatively few working documents are translated into all languages. Meanwhile the United Nations has six official languages (French, Chinese, Arabic, Russian, English and Spanish). Many have since argued that it would be easier and contribute to global harmony if people could agree on one standard language. In fact, Esperanto was created specifically for this purpose at the end of the 19th century. However, since then many have viewed English as a de-facto global language.

Having a common language can be of a great importance. Thus, being a global language English allows many diverse people around the world to communicate and understand without sharing the same language. It is useful for business, medical, and scientific communication. It is also helpful as a neutral language to be used in negotiations between different. Compared to other languages of the world, English has an inherent simplicity and flexibility allowing it to be learnt quickly. Being an analytic language, English is rather simple to use, with clear grammatical rules governing nouns, verbs, adjectives etc. Because of these simple under-pinning rules, it is also an easy language to teach. In fact, there are English language schools all over the world which could teach their students all manner of English accents. Another important feature of the English language that has made it so popular globally is its adaptability. The English language has taken on words from many other languages and cultures, giving it its great diversity. There are many German, Greek, Latin and French words that have been assimilated by the English language.

Despite these advantages, the advance of English is resisted within many cultures which see language as an essential component of identity as well as a key tool for accessing the history and literatures of individual peoples. Many languages are in danger of extinction largely because English and other global languages such as French or Spanish give them little space to exist, demanding that everyone in their jurisdiction conform to using only the state language.

In conclusion, it is worth mentioning that no matter where you are in the world, English is a global language and once you should really consider mastering. By learning English, you can get a better job, have a better career but more importantly, keep up-to-date with world events and developments. Remember too, that 85% of all written material in the world including educational one is written in English – as a good a reason as any to learn it.

Журунова О.В., студентка гр. ПВШ-13м
Науковий керівник: Письменкова Т.О.,
*(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ, Україна)*

МЕНЕДЖМЕНТ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО РЕЙТИНГУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Система вищої освіти постійно перебуває під впливом динамічних змін політико-правового, соціально-економічного, міжнародного, науково-технологічного, соціально-культурного характеру. Забезпечення якості освіти залежить від адекватної упереджувальної реакції вищих навчальних закладів на ці зміни. Вищі навчальні заклади вимушені вступати в жорстку конкурентну боротьбу на ринку освітніх послуг. Загострюється міжнародна конкуренція університетів; студенти й викладачі пізнають і порівнюють якість вищої освіти за межами рідної країни; поступово формується єдина міжнародна точка зору на те, яким повинен бути високоякісний університет.

У цьому зв'язку особливої актуальності набуває проблема розробки механізму адекватної оцінки якості знань та навчального процесу в цілому. Саме університетські рейтингові показники, що формуються на підставі змістових критеріїв, є складовою такого механізму. Рейтинги формалізують підходи до оцінювання вхідних ресурсів та результатів ВНЗ, сприяють більш критичному усвідомленню та глибшому аналізу закладом своєї діяльності, впливають на оптимізацію та підвищення якості самої діяльності [1].

Визначення конкурентоспроможного рейтингу ВНЗ базується на управлінні процесами, що формують науково-педагогічний потенціал і підготовку науково-педагогічних кадрів; диверсифікацію, обсяги та результативність освітніх послуг; оприлюднення результатів наукової та науково-методичної діяльності; міжнародну діяльність та забезпечення академічної мобільності; ресурсозабезпеченість; позанавчальну діяльність і, нарешті, представлення результатів діяльності в інтернет-просторі.

Поділяємо точку зору, що відповідність змістовних критеріїв, що формують рейтинги, вимогам сьогодення визначають ефективність рейтингів вищого навчального закладу як інструменту оцінки якості освіти і процесу навчання в сучасних умовах та є інструментом державно-громадського управління якістю вищої освіти [2, 3].

Таким чином, процедура формування конкурентоспроможного рейтингу як процес управління є механізмом визначення внутрішньої самооцінки, аналізу та прийняття рішень керівництвом ВНЗ та має суттєвий мотиваційний вплив на діяльність навчально-наукових структурних підрозділів.

Як свідчать результати національних рейтингів 2010-2011 років, Національний гірничий університет займав високі позиції на ринку освітніх послуг. Однак в 2012 році НГУ показав нижчі рейтингові показники ніж в минулих роках. Одна з причин такого стану – недостатній рівень управління процесом формування змістових критеріїв рейтингу.

Для досягнення конкурентоспроможних рейтингових показників університету рейтингування пропонується розглядати на засадах процесного підходу. Управління всім процесом рейтингування розглядаємо як узагальнене цілеспрямоване (тобто для досягнення мети) вплив на процес рейтингування, здійснюване шляхом трансформації зв'язків у системі. Перевага процесного підходу полягає в безперервності управління, яке забезпечується на стику окремих процесів у межах системи, а також при їх комбінації і взаємодії. Такими процесами в університеті є напрямки роботи за якими Міністерство освіти и науки проводить оцінювання діяльності ВНЗ в рамках проекту «Національна система рейтингового оцінювання ВНЗ».

Для ефективного управління необхідно вибрати мету управління та завдання, вирішення яких дозволить реалізувати мету; розробити критерії досягнення мети; визначити та накопичити ресурси управління. Однією з функцій менеджменту формування конкурентоспроможного рейтингу є планування мінімально необхідних результатів за кожним напрямом діяльності.

У всякій проблемі управління, пов'язаній з прийняттям управлінського рішення, важливо, щоб використовуваний набір показників був повним - охоплював всі важливі аспекти процесу, дієвим - міг бути з користю застосований в управлінні, ненадлишковим - не дублював інші показники.

Одним з найвідоміших у менеджменті якості способів управління є проходження циклу Демінга (Шухарта-Демінга) PDCA. Він складається з чотирьох кроків:

1. PLAN - визначення цілей і задач, способів (шляхів стратегій) досягнення цілей. обґрунтування та розробка плану заходів, навчання і підготовка кадрів;
2. DO - проведення запланованих заходів (виконання робіт);
3. CHECK - перевірка проведення заходів (перевірка результатів виконання робіт);
4. ACTION - оцінка і реакція на отриманий результат (здійснення відповідних управляючих дій, виправлення).

Визначаючи задачі необхідно встановити кінцевий термін їх виконання. Задачі слід визначати на підставі тих, що стоять перед ВНЗ і вони повинні визначатися так, щоб забезпечити сумісні дії всіх підрозділів.

Отримання певних показників якості є цілком реалізацією системи. Чинники і причини, які формують дані показники, можна визначити за допомогою діаграми Ісикави. Такий підхід допомагає передбачити проблеми і запобігти їх виникненню, Ключ до успіху – в рішучій стандартизації очевидних речей і передачі їх підлеглими.

На всіх етапах проходження циклу Демінга існує гостра необхідність в кваліфікованих і підготовлених працівниках. Тому керівники підрозділів несуть відповідальність за навчання своїх підлеглих, які задіяні в формуванні звітів по рейтинговим показникам.

Якщо все йде у відповідності з поставленими задачами і згідно вимогам стандартів, ніякого втручання не вимагається. Але коли мають місце незвичайні явища або порушується заведений порядок, повинен втрутитися керівник. Ціль контролю полягає у виявленні таких відхилень. Для того, щоб знайти відхилення необхідно: перевірити спочатку причини, а потім виконати перевірку роботи по її результатах. Перш за все, необхідно встановити, чи контролювати всі причинні чинники., слід перевірити кожний процес – проектування, матеріально-технічного

При здійсненні корегуючих дій важливо прийняти заходи щоб уникнути повторення відхилень. Слід усунути причинні чинники, які викликали відхилення. Виправлення і запобігання відхилень, що повторюються, – це дві різні дії, у тому числі відносно заходів, що вживаються. Усуваючи причини відхилень необхідно звернутися до витоків проблеми і прийняти міру по запобіганню їх повторення.

Перелік посилань

1. Васильєв А. Вебметричні рейтинги як складова інструментарію ефективного менеджменту ВНЗ / А. Васильєв, Д. Фільченко // Вища школа. – 2013. - №2. – С. 37-43.
2. Курбатов С. Університетські рейтинги як індикатор стану освіти / С. Курбатов // Вища освіта України. – 2009. - №4. – С. 35-41.
3. Приходько В. Ранжування ВНЗ як інструмент державно-громадського управління якістю вищої освіти / В. Приходько, С. Шевченко // Вища школа. – 2008. - №7. – С. 33-43.

Іванова Л.В., методист першої категорії МІБО

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ДИПЛОМУВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Процес дипломування, тобто виконання та захисту дипломної (випускної) роботи (проекту), є завершальним етапом навчального процесу у вищих навчальних закладах (ВНЗ). Дипломування є достатньо складним та відповідальним процесом, від результату якого залежить присвоєння відповідної кваліфікації. В умовах недостатнього правового забезпечення державою процесу дипломування, це завдання покладається на вищі навчальні заклади. В таких умовах основою організації дипломування у ВНЗ може бути:

а) нормативний документ, розроблений та введений в дію вищим навчальним закладом, та дія якого поширюється на всі його структурні підрозділи (наприклад, положення про організацію дипломування);

б) досвід випускової кафедри (керівника кафедри та керівників дипломних робіт (проектів), традиція, звичай.

На якість результату дипломування можуть впливати такі чинники:

- завдання (тема) на дипломний проект (роботу);
- рівень підготовки та індивідуально-психологічні якості студента;
- кваліфікаційна характеристика керівника (консультантів);
- наявність мотивацій студента та керівника дипломного проекту (роботи);
- терміни та календарний план дипломування;
- заплановані норми часу на керівництво (консультування) дипломним проектом (роботою);
- наявність умов виконання дипломного проекту (роботи);
- психологічна сумісність студента та його керівника.

Кожен чинник, що може впливати на якість результату дипломування несе в собі відповідальність та послідовність виконаних дій зі сторони основних суб'єктів, які приймають участь у процесі дипломування. Найважливішою складовою, як у період навчання, так і на його завершальному етапі є процес розробки завдання. Завдання має відповідати наступним основним вимогам:

- актуальність, відповідати сучасному рівню розвитку науки і техніки;
- коректність, насамперед відповідність ОКХ;
- конкретність;
- помірно складність;
- послідовність (зміст, який визначає фактично програму дій дипломника та майбутню структуру пояснювальної записки).

Практичний досвід показує, що неврахування визначених критеріїв при формуванні завдань на кваліфікаційну роботу призводить до наступних недоліків:

а) щодо неконкретних завдань:

- як правило, й результати роботи студента неконкретні, тобто можна вважати, що їх немає – «пуста робота»;
- навіть якщо студент отримає який-небудь результат, це не дає можливості коректно його оцінити, тому що незрозуміло, яким саме він має бути.

б) щодо складних завдань:

- студент приречений отримати низьку (зокрема незадовільну) оцінку, так як виконати таке завдання в умовах дипломування неможливо.

в) щодо некоректних завдань:

- не відповідають спеціальності, тому взагалі не можуть розглядатись.

Тобто критерії формування студенту завдань на кваліфікаційну роботу мають бути конкретними, помірно складними та коректними.

Так сформулювати завдання, яке відповідає визначеним вимогам (і бути впевненим, що це так) є проблемою.

Тому, на якість результату дипломування, в залежності від рівня підготовки студента протягом усього періоду навчання, залежить обрана тема кваліфікаційної роботи, а від цього залежить навчальне навантаження керівника, яке може збільшуватись від рівня підготовки студента. Також можна сказати, що на якість результату впливають і психологічні особливості взаємин між науковим керівником та студентом тобто психологічна сумісність між ними.

Календарний план дипломування дає можливість студенту якомога більш систематизувати роботу та у встановлені терміни виконувати планові заходи. Саме план визначає трудомісткість розділів, своєчасність надання повністю підготовленого і перевіреного та допущеного до захисту кваліфікаційної роботи.

Насамперед, випускова кафедра повинна створити умови для своєчасного ознайомлення студентів з тематикою кваліфікаційних робіт та надати необхідну консультацію.

Наявність умов виконання завдань [2]:

- виділення спеціального приміщення (аудиторії) випускової кафедри для дипломного проектування;
- забезпечення необхідними методичними матеріалами та вказівками, довідковою літературою та стандартами, комп'ютерною технікою;
- робоче місце в лабораторіях для проведення наукових досліджень або експериментів за темами кваліфікаційної роботи;
- користуватися лабораторною та інформаційною базою кафедри, приладами, вимірювальною технікою тощо для проведення натурального експерименту, математичного моделювання або наукових досліджень за темою дипломного проекту (роботи);
- отримувати консультації керівника та консультантів дипломного проекту (роботи).

Таким чином, процес дипломування повинен регламентуватись нормативними документами, де мають бути вирішені питання взаємовідносин між суб'єктами процесу дипломування, а також враховані чинники, які можуть впливати на якість результатів дипломування, враховуючи накопичений досвід, традиції вищого навчального закладу, його випускових кафедр, що в подальшому залежатимуть від реальних можливостей працевлаштування випускників за отриманою спеціальністю.

Перелік посилань

1. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти України від 02.06.1993 №161 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93>.
2. Положення про організацію дипломного проектування та державної атестації студентів НТУУ “КПІ” [Текст] / Уклад. В. Ю. Угольников. За заг. ред. Ю. І. Якименка – К.: ВПК “Політехніка”, 2006. – 84 с.

Івашенко А. студентка гр. ФЛ-11

Науковий керівник: Орел М.В., доцент кафедри перекладу

(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпропетровськ, Україна)

ЯВИЩЕ МІЖМОВНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ

Мовний контакт є надзвичайно продуктивним, різнобічним, багатим процесом різнорівневих зв'язків між мовами, їх структурами, вжитком, традиціями спілкування. Під час мовного контакту природно відбувається вплив однієї мови на іншу, бо мова – живий організм, який постійно розвивається і вдосконалюється. Мовний контакт відбувається почасти через переклад. Перекладачі виконують ключову роль у творенні мови, насиченні її новими елементами, традиціями, впровадженні нових норм спілкування. Інструментом, завдяки якому відбувається вдосконалення мови, є міжмовна інтерференція (МІ), тобто вплив однієї мови на іншу.

Міжмовну інтерференцію як проблему перекладу досліджували такі відомі науковці, як Ю. Жлуктенко, В. Карабан, У. Вайнрайх, С. Семчинський, Ю. Розенцвейг, В. Алімов, Е. Хауген. Аспекти, що досліджувалися у працях науковців, лежать в основі негативного прояву інтерференції, як такої, що забруднює вихідний текст, заважає вивченню мови, має суто негативний прояв у вихідному тексті.

В.І. Карабан зазначає, що інтерференція почасти відбувається несвідомо за аналогією до мови оригіналу, а це призводить до різного роду помилок. "Головними причинами такої інтерференції є недостатнє знання перекладачем мови перекладу та його недостатня уважність до мови перекладу і тексту оригіналу". Дійсно, це ключова визначальна причина, оскільки перекладач не може принципово знати краще іноземну мову, ніж рідну. Кожний, хто хоч трохи володіє іноземною мовою, знає, що ми розмовляємо іноземною мовою крізь призму рідної мови. Ступінь того, як часто ми продумуємо фразу чи слово спочатку рідною мовою, залежить від нашої обізнаності в іноземній мові. Але на граматичному рівні інтерференція відбувається несвідомо. Особливістю психіки і пам'яті людини є те, що пам'ять "видає" першим те, що нещодавно було закодовано туди, тобто найактивніше: те, що на "підкірці". Інтерференція мови оригіналу може мати місце й у тому випадку, коли перекладач добре знає мову перекладу, але він просто втомився і втратив здатність дотримуватися норм мови перекладу. Щоб уникнути цього, навички дотриманням норм мови перекладу повинні бути доведені до автоматизму.

При перекладі з рідної мови на іноземну недосвідчені перекладачі нерідко припускаються буквализмів через інтерференцію рідної мови та невживання тих елементів мови перекладу, що відсутні у мові оригіналу. Аналіз перекладів на іноземну мову, виконаних студентами-перекладачами, свідчить про те, що вони іноді віддають перевагу тим лексичним і граматичним елементам (зворотам, конструкціям та структурам речення), які наявні також у мові оригіналу, і недостатньо вживають ті елементи, що відсутні у рідній мові і наявні лише в іноземній мові як мові перекладу. Це можна назвати звужувальною інтерференцією (оскільки вона не призводить до грубих помилок у перекладі) на відміну від негативної інтерференції, результатом якої є грубі помилки у тексті перекладу.

Сучасна лінгвістика пропонує дещо нове бачення явища міжмовної інтерференції в перекладі. По-перше, науковці відкидають тезу про те, що інтерференція є лише і виключно негативним явищем у процесі мовного контакту, тобто перекладу. По-друге, вони вважають, що вплив однієї мови на іншу можна розуміти як негативну інтерференцію, так і позитивну інтерференцію. На думку В. Алімова, негативна інтерференція, призводить до грубих помилок у мові, заважає вивченню мови, забруднює мовлення. Позитивна ж інтерференція допомагає у вивченні мови, оскільки студент вчить мову на зіставленні схожостей у структурах двох мов, порівнюючи її з рідною і тим самим засвоюючи мову краще.

Розглянемо різницю у підходах до вивчення явища інтерференції при перекладі та при вивченні мови. При вивченні мови лінгвісти намагаються знайти схожості чи розбіжності у структурах мови для кращого пояснення помилок на розбіжностях чи кращого засвоєння матеріалу на зіставленні схожостей мовних структур. У процесі перекладу мета зовсім інша: донести інформацію до читача якомога природнішим способом, використовуючи всі для цього відомі стилістичні, граматичні, лексичні, лексико-граматичні засоби. Інтерференція теж є засобом для досягнення адекватності перекладу. Стверджувати, що інтерференція є завжди позитивним явищем, не можна, але також не можна стверджувати, що вона є завжди і негативним явищем, бо в такому випадку ми обмежуємо можливості для перекладу.

Міжмовна інтерференція залежно від функціонального жанру тексту та мети перекладу має характер негативної, позитивної, синонімічної чи функціональної інтерференції. Позитивну, негативну та синонімічну інтерференцію можна простежити у методиці вивчення мови. Що стосується художнього перекладу, то тут доцільно виділяти такі види інтерференції, як негативна, синонімічна і функціональна. Функціональна ж інтерференція, в свою чергу, включає в себе такі два основні функціональні різновиди міжмовної інтерференції, як “функціональна експліцитна інтерференція” і “функціональна імпліцитна інтерференція”. Розглянемо їх.

Експліцитна інтерференція – свідоме залучення, уподібнення мовних одиниць вихідного тексту до мовних одиниць цільового тексту. Імпліцитна інтерференція – свідоме залучення мовних одиниць тексту оригіналу до тексту перекладу, адаптуючи мовні одиниці залежно від функціональної необхідності, обізнаності цільової аудиторії. При цьому відбувається часткове уподібнення, яке прослідкувати у тексті майже неможливо. Експліцитна інтерференція здійснюється наступними прийомами:

а) Транслітерація: ... бо “*НЕП*” – його кінцева мета, його ідеал. – ... *because the NEP is his end goal, his ideal.*

б) Транскрипція: *Марксизм не був би марксизмом, коли б він ...* . – *Marxism would not be Marxism if it did not...* .

в) Запозичення (лексико-семантичне): *Комінтерн єсть? Єсть! Профінтерн єсть? Єсть!* – *Is there a Komintern? Yes, there is! Is there a Profintern? Yes, there is!*

г) Часткова транслітерація з додаванням англійських словотвірних афіксів: *пісарєвицина в червоній машкарі.* – *a Pisarevism painted “red”.*

Імпліцитна функціональна інтерференція здійснюється наступними прийомами:

а) Калькування: *Письменник – не американська машинка, а твори його не полтавські галушки.* – *A writer is not an American typewriter, and literary works are not Poltava dumplings.*

б) Послівний переклад: *Зеров, озброєний вищою математикою мистецтва...* . – *Zerov who is armed with the higher mathematics of art...* .

в) Відтворення оригінального образу з конкретизацією його семантики: *То йде Марія.* – *The Virgin Mary is walking.*

г) Запозичення метафоричного образу: ... *цебто яблучко з тієї самої яблуні.* – ... *an apple from the very same tree.*

Інтерференція є закономірним і прогнозованим явищем, тому її попередження становить одне з головних завдань при навчанні іноземним мовам та перекладу. Одним із ефективних шляхів усунення буквалізмів та інтерференції рідної мови при перекладі є виконання відповідних перекладацьких вправ, зокрема, на застосування лексичних і граматичних трансформацій, що усувають буквалізми і вплив рідної мови. Навички перекладу із дотриманням норм мови перекладу повинні бути доведені до автоматизму, з тим, щоб уникнути інтерференції мови оригіналу.

Калюжна Т.М. к.пед.н, заступник директора МІБО

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет» м. Дніпропетровськ, Україна)

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА ВИЩОЇ ОСВИТИ ЯК ФАКТОР ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ І СУСПІЛЬСТВА.

У сучасному українському суспільстві вирішального значення набуває виразність соціально-філософського світобачення, засвоєння на рівні всього соціуму, та окремих індивідів систематизованих знань про соціальну дійсність, усвідомлення освіти як ключового фактора модернізації українського суспільства. Крім того, за сучасних умов наука і освіта постають чи не вирішальним зміцненням української державності. Впоратися з таким завданням за відсутності дієвої гуманітарної складової практично не можливо.

Сучасна вітчизняна система вищої освіти потребує прискореного формування духовних цінностей молоді. Вирішальну роль тут покликана зіграти гуманітарна освіта, адже загальнолюдські культурні цінності мають ключове значення для розвитку українського суспільства. Нові завдання гуманітарної освіти вимагають розлогого філософського, етичного та цінностного обґрунтування гуманітарної складової освіти. Своїм змістом гуманітарна освіта повинна бути спрямована на людину у всій повноті її буття: на її інтереси, здоров'я, добробут, незалежно від того яка проблема – природнича, економічна, соціально-політична чи соціальна розглядається у конкретних навчальних предметах.

Гуманітарна освіта як складова духовного життя суспільства є не лише вирішальним фактором економічного процвітання, а й одним із важливих чинників духовної безпеки суспільства і особи. У освіті є унікальна можливість формувати духовно цілісну особистість через систему цінностей і життєвих сенсів.

Від гуманізації освіти багато у чому залежить інтелектуальний і творчий потенціал особистості. Гуманітарна підготовка має спрямовуватись на виховання індивіда як активного і вольового суб'єкта здатного до ефективних самостійних зусиль у навчанні. Вищий навчальний заклад має вчити студента генерувати власну думку, має стати школою мислення, не школою механічного запам'ятовування і відтворення інформації.

Гуманітарні дисципліни мають допомогти людині збагнути свої можливості, визначити пріоритетні характеристики суспільства, місце і роль людини у суспільстві, норми соціальної взаємодії, засвоїти надбання світової і української культури, навчитися мислити, зрозуміти цілісність і багатомірність світу, сенс людського буття. Вони мають слугувати теоретичною базою реформи виховання. Саме на фундамент сучасних наукових знань про людину, про суспільство, про взаємодію з довкіллям має спиратися сучасне виховання.

Отже, вища гуманітарна освіта покликана стати основним генератором політичних цінностей і соціальних орієнтацій діяльності для кожної окремою людини та для суспільства у цілому, що здійснює випереджальне проектування суспільно-політичних реалій на тривалу перспективу. Гуманітаризація освіти є не лише потребою а й необхідною передумовою цивілізованого людства у ХХ ст.

Ключникова Н. В., методист МІБО, Коханська Т.В., методист МІБО

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ., Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В КОНТЕКСТІ ОСВІТИ МОЛОДІ

Аналіз досвіду розвинутих країн у викладанні інформаційних технологій є не тільки важливим засобом інформаційної підтримки навчального процесу, але й необхідним інструментарієм освіти в цілому. Швидкий розвиток технологій і використання інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ) не тільки відкриває нові можливості, але і ставить нові задачі перед вищою освітою взагалі. Впровадження ІКТ у сучасну освіту суттєво прискорює передавання знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої. Удосконалення системи освіти, на основі інформаційних технологій, широке впровадження в навчальний процес ІКТ привело до появи віртуальних університетів, відкритої системи освіти.

Дистанційна освіта – це педагогічна система відкритих освітніх послуг, що надаються широким верствам населення в країні та за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, котре базується на дистанційних технологіях навчання (мультимедійних, мережних, телекомунікаційних, ТВ-технологіях тощо).

Реформування вищої освіти України приводить до суттєвих змін у системі підготовки не тільки студентів денної форми навчання, але і стає невід'ємним інструментарієм післядипломної освіти. Тому що тут проблеми сучасної освіти виявляються особливо гостро. Віртуальна освіта та запровадження дистанційних технологій доступу до навчальних ресурсів відкривають перед студентами післядипломної, в тому числі і екстернатної форми навчання, нові можливості, сприяють демократизації процесу навчання людини. Але, наряду з цим, також вимагають нових педагогічних підходів до навчального процесу, застосовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології, які зводяться до використання можливостей цих технологій, для збільшення доступності освіти для тих людей, для яких освіта може бути зовсім недоступною. Екстернатна форма освіти найбільшою мірою відповідає запитам тих людей, які хочуть отримати вищу освіту без відриву від виробництва або місця їхнього проживання знаходяться далеко від навчальних закладів. Тому інформаційні та телекомунікаційні технології допомагають виконувати основну задачу дистанційної освіти – навчати, не маючи прямого контакту зі студентом.

Але така дистанційна освіта може бути неякісною, тому що студенти не зможуть мати доступу до лабораторій, наукових бібліотек, лекцій викладачів, приймати участь у різних конференціях або семінарах.

Ось чому виникає потреба використовувати ІКТ для змінення самого підходу як навчати та чому навчати. Також можна сформулювати основні принципи застосування інформаційних технологій в дистанційній освіті: по-перше, це доступність, тому що в процес навчання можна включитися будь-коли; по-друге, це достовірність знань. Тобто, контрольні заходи можна здійснювати, в основному, по методиці тестування; по-третє, інформаційні технології в дистанційній освіті забезпечують максимальний ступінь її сприйняття. Тому що інформаційні технології в професійній освіті поширюють можливості передачі інформації, застосовуючи графіку, колір, засоби аудіо- та відеотехніки. У зв'язку з цим, ми можемо зробити висновок, що інформаційно - комунікаційні технології в дистанційній освіті поширюють можливості постановки різних учбових завдань, а також їх рішення, дають можливість наглядно побачити етапи тієї чи іншої задачі, дозволяють якісно вести контроль за діяльністю студентів. Можна ще відмітити, що під час дистанційної освіти збільшується частка самостійного навчання студентів, що призводить до зміни змісту, форм і методів

самого навчання. Тому що суть викладання навчального матеріалу викладачем полягає не в читанні лекцій в аудиторії, а в створенні учбово-методичного забезпечення дисциплін в електронному вигляді, у постійному внесенні необхідних змін у навчальний матеріал тощо. І тут виникає чимало проблем для створення якісного дистанційного навчання:

1. Учбово-методична робота викладачів повинна вийти на зовсім новий рівень створення матеріалу для викладання.

2. Співпраця викладачів та студентів дистанційної (екстернатної) форми навчання повинна здійснюватися у формі «он лайн».

3. У вищих навчальних закладах повинна бути створена Internet-бібліотека зі структурованим представленням інформації.

4. Формування особистого навчального простору як студента так і викладача.

5. Оснащення кафедр та наукових лабораторій повинно бути на такому рівні, щоб сприяти створенню освітнього простору, який переважає по своїм можливостям те, що пропонує традиційний навчальний заклад.

6. Повинні бути вироблені чіткі та єдині критерії оцінювання знань для всіх викладачів та дисциплін.

Перелічені труднощі потребують аналізу аспектів впливу сучасних інформаційних та комунікаційних технологій на життя суспільства та окремих людей. В системі освіти намітилося багато нових проектів, які засновані на використанні ІКТ, але для виконання основної задачі – забезпечення різноманітної безперервної освіти – потрібна розробка нових концепцій, в яких ІКТ будуть розумно поєднуватися з досягненнями педагогіки та нададуть викладачам та студентам нові можливості та переваги. Тоді всі розглянуті проблеми будуть вирішені та будуть свідчити про якісну модернізацію вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кремень В.Г. – Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. – К: Грамота, 2005 – 448с.
2. Сайт Українського центра дистанційного навчання www.distance-learning.com.ua
3. Козлакова Г.О. Використання засобів Ітернет у науково-Педагогічних дослідженнях. Нові інформаційні технології в навчальних закладах України. – Матеріали Міжнародної конференції пам'яті проф. І.І. Мархеля. – Одеса, 2005
4. Цикин В. А. Мировоззренческое значение НАНО наук и НАНО технологий в образовании // Педагогічна Сумщина. – 2008. – № 4. – С. 5–11.
5. Андрущенко В. П. Про концептуальні засади філософії освіти України / В. П. Андрущенко, В. С. Лутай // Практична філософія. – 2004. – № 2. – С. 35–43.

Козорог О.В. студент гр. ПВШмв-13 (вечірня форма, МІБО)
Науковий керівник: Пазиніч Ю.М., к.п.н., доцент кафедри філософії
(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Сьогодні педагоги, як правило, працюють тільки з кількома десятками учнів одночасно, хоча сучасні технології вже дозволяють викладачам за той же час навчати в тисячі і навіть мільйони разів більше учнів, що живуть в різних країнах світу.

Сучасні комп'ютерні технології дозволяють зберегти майже всю найважливішу інформацію, накопичену в світі, і забезпечити миттєвий доступ до неї - практично в будь-якій формі і практично будь-якій людині, а крім того, як об'єднати всіх людей в глобальну мережу навчання.

У той час як педагоги по всьому світу продовжують обговорювати важливість процесу освіти щодо його змісту, строгість академічних стандартів, «прозорість» і високу якість, програма Міжнародного бакалаврату вже вирішує ці проблеми більш ніж в 110 різних країнах.

Створити абсолютно нову всесвітню мережу навчання, щоб революційно змінити всю систему і навчання аналогічно тому, як інтернет змінив системи зв'язку.

Процес впровадження інформаційної технології в навчання досить складний і вимагає глибокого осмислення. З одного боку, вони грають важливу роль в забезпеченні ефективності освітнього процесу, з іншого - може з'явитися проблема темпу засвоєння учнями матеріалу за допомогою комп'ютера, тобто проблема можливої індивідуалізації навчання.

Інформаційні технології надають можливість:

1. Рационально організувати пізнавальну діяльність учнів у ході навчального процесу;
2. Зробити навчання більш ефективним, залучаючи всі види чуттєвого сприйняття учня в мультимедійний контекст і озброюючи інтелект новим концептуальним інструментарієм;
3. Побудувати відкриту систему освіти, що забезпечує кожному індивіду власну траєкторію навчання;
4. Використовувати специфічні властивості комп'ютера, що дозволяють індивідуалізувати навчальний процес і звернутися до принципово нових пізнавальних засобів;
5. Інтенсифікувати всі рівні навчально-виховного процесу.

Застосування комп'ютерних технологій при проведенні занять з спецдисциплін можливе за таких умов:

1. Наявність кваліфікованих викладачів - консультантів, які пройшли спеціальну підготовку і займаються постійно підвищенням свого рівня.
2. Наявність технічних засобів сучасного рівня.
3. Наявність методично обґрунтованих навчальних комп'ютерних систем і програм.
4. Наявність повного дидактичного комплексу як додаток до комп'ютерних програм.

Основна освітня цінність інформаційних технологій в тому, що вони дозволяють створити незмірно більш яскраву мультисенсорну інтерактивну середу навчання з майже необмеженими потенційними можливостями, опиняються в розпорядженні і педагога та учнів.

Для досягнення позитивних результатів використання комп'ютера в навчанні недостатньо просто впровадити їх у навчальний процес, доцільно розробити нові предметні програми, які передбачали б використання комп'ютерних технологій протягом всього процесу навчання. Програма, в свою чергу, визначить методи викладання та умови

здійснення навчального процесу. І, що найбільш істотно, вказуючи склад засвоєваних знань та їх зв'язку, програма тим самим проектує науковий стиль мислення, який необхідно сформувати у учнів при засвоєнні пропонованого ним навчального матеріалу з використанням інформаційної технології.

Поряд з цим перерахуємо і інші не менш важливі проблеми комп'ютеризації освіти. До них відносяться: інформаційна культура педагогів; готовність викладачів до застосування інформаційної технології в навчанні; технічне оснащення вузів і шкіл та ін. Так, зараз вже очевидно, що темпи розвитку комп'ютерної техніки явно випереджають дослідження та розгляд проблем, пов'язаних з її експлуатацією.

При дослідженні форми символів було виявлено, що найбільш швидко і точно розпізнаються символи, контур яких має різкі перепади. Так, наприклад, трикутник і прямокутник впізнати значно легше, ніж багатокутник або овальні фігури. За точністю їх впізнання найпростіші фігури розташовуються в наступному порядку: трикутник, ромб, прямокутник, коло, квадрат. Великі літери сприймаються важче, ніж рядкові, краще сприймаються цифри, утворені прямими лініями.

Великий вплив на підсвідомість людини надає мультиплікація. Її вплив набагато сильніше, ніж дія звичайного відео. Чіткі, яскраві, швидко змінюються картинки легко вкладаються в підсвідомість. Причому було помічено, чим коротше вплив, тим воно сильніше. Будь нерелевантні рухомий (анімований) об'єкт знижує сприйняття матеріалу, робить сильний відволікаючий вплив, порушує динаміку уваги.

Таким чином, на сучасному етапі найбільш конструктивним представляється підхід, згідно з яким комп'ютер не слід протиставляти викладачеві, а доцільно розглядати його як засіб підтримки професійної діяльності навчального.

Котова Е.В. студентка гр. ПВШмв – 13 (вечерняя форма, МИНО)

Научный руководитель: Пазынич Ю.Н., к.п.н., доцент кафедры философии

(Государственный ВУЗ «Национальный горный университет», г. Днепрпетровск, Украина)

РОЛЬ СТУДЕНЧЕСКИХ ГРУПП В ВОСПИТАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

Традиционный подход к воспитанию базируется на том, что воспитание студентов - это воздействие на их психику и деятельность с целью формирования личностных свойств и качеств - направленности, способностей, сознательности, чувства долга, дисциплинированности, умения работать с людьми, самокритичности и др. В высшей школе воспитание интереса и любви к избранной профессии достигается путем выработки у студентов правильного представления об общественном значении и содержании работы в предстоящей области деятельности, о закономерностях ее развития: формирование у каждого студента убеждения в своей профессиональной пригодности, а также ясного понимания необходимости овладения всеми дисциплинами, видами подготовки, предусмотренными учебным планом данного вуза; выработка стремления следить за всем прогрессивным в деятельности передовых специалистов; умение направлять все самовоспитание на пользу работе, постоянно пополняя свои знания.

Мощное социализирующее и воспитательное воздействие на личность студента оказывает сама студенческая среда, особенности студенческой группы, в которую входит человек, особенности других референтных групп. Как известно, поведение людей в группе имеет свою специфику по сравнению с индивидуальным поведением, происходит как унификация, рост схожести поведения членов группы за счет формирования и подчинения групповым нормам и ценностям на основе механизма внушаемости, конформизма, подчинения власти, так и рост возможностей оказывать свое ответственное влияние на группу. В студенческой группе происходят динамичные процессы структурирования, формирования и изменения межличностных (эмоциональных и деловых) взаимоотношений, распределения групповых ролей и выдвижения лидеров и т.п. Все эти групповые процессы оказывают сильное влияние на личность студента, на успешность его учебной деятельности и профессионального становления, на его поведение. Преподаватель-куратор должен знать и понимать закономерности групповых процессов, оказывать благотворное воздействие на их становление.

Позиция педагога, куратора в студенческой группе специфична: с одной стороны, он проводит с ребятами достаточно много времени и как бы является членом их коллектива, их руководителем, но, с другой стороны, студенческая группа в значительной степени существует и развивается независимо от педагога, выдвигая своих лидеров и "заводил". Педагогу мешают стать полноправным членом студенческого коллектива разница в возрасте, различия в социальном статусе, жизненный опыт, наконец, педагог не может быть полностью равным студенту. Но, может быть, к этому и не надо стремиться, студенты чутко реагируют на фальшь заявлений о "полном равенстве". Такое положение педагога затрудняет его оценку ситуации внутри группы, поэтому куратору нелегко быть экспертом в вопросах взаимоотношений студентов его группы.

Такие особенности студенческой группы, как однородность возрастного состава (разница в возрасте обычно не более 5 лет), обуславливает возрастное сходство интересов, целей, психологических особенностей, способствует сплочению группы. Основной вид деятельности студенческой группы - учение, а факторы учебного сплочения слабее, чем производственные, поэтому порой сплоченный коллектив не складывается: каждый сам по себе. Студенческие группы функционируют как на основе самоуправления через систему

формальных и неформальных лидеров, так и подвергаются определенным управляющим воздействиям со стороны преподавателя-куратора.

Деятельность студенческого самоуправления в вузе организована в соответствии с действующим законодательством Украины (в частности, ст. 38 Закон Украины «О высшем образовании»), решениями МОН Украины и соответствующего центрального органа исполнительной власти, в подчинении которого находится высшее учебное заведение.

Студенческое самоуправление осуществляется лицами, обучающимися в вузе, непосредственно и через органы студенческого самоуправления, избираемых путем тайного голосования. В своей деятельности органы студенческого самоуправления обеспечивает защиту прав и интересов лиц, которые учатся в высшем учебном заведении, и их участие в управлении высшим учебным заведением.

Студенты университета являются инициаторами многих мероприятий, активно принимают участия в научных конференциях, конкурсах, концертах, а также вносят предложения для решения вопросов, касающихся организации и эффективности учебно-воспитательного процесса.

Основные функции студенческого самоуправления:

1.) проведение работы, направленной на воспитание духа патриотизма, повышение сознательности студентов и их требовательности к уровню своих знаний, воспитания бережного отношения к государственному имуществу и т.д.;

2.) обеспечение выполнения студентами своих обязанностей;

3.) способствование учебной, научной и творческой деятельности студентов;

4.) содействие созданию необходимых условий для проживания и отдыха студентов;

5.) содействие деятельности студенческих кружков, обществ, клубов по интересам;

6.) укрепление межвузовских, межрегиональных и международных связей;

7.) содействие трудоустройства выпускников;

8.) участие в решении проблем международного обмена студентами;

9.) выработка предложений по повышению качества образовательного процесса с учетом научных и профессиональных интересов студенчества.

Существующее в университете студенческое самоуправление является универсальным воспитательным механизмом, основанном не на принуждении и внешнем давлении, а на свободном волеизъявлении и внутреннем осознании студентами необходимости целенаправленной работы по самосовершенствованию. Студенческое самоуправление создает новые возможности для самоопределения личности, появление молодежных инноваций в различных сферах общества.

Медведовська Т.П., к.пед.н., заступник директора Міжгалузевого інституту безперервної освіти

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна)

СУЧАСНА ВИЩА ТЕХНІЧНА ОСВІТА: РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ СКЛАДОВОЇ

Актуальність і необхідність звернення до даної проблематики обумовлена тим, що визначальною рисою розвитку сучасної цивілізації, принципово важливою її парадигмою є постійно зростання місця і ролі фундаментальних, прикладних, технологічних, інформаційних та особливо соціогуманітарних знань у різних сферах діяльності людини.

З урахуванням тієї обставини, що особистість є однією з реальних конкурентоспроможних ланок у цивілізаційному поступі сучасної України, то саме інтелект українських громадян, їх розум, освіченість європейського зразка можуть стати стратегічним курсом, який здатний забезпечити трансформацію українського суспільства на справді демократичних і гуманістичних засадах [1; 6; 7].

З точки зору інноваційної педагогіки, новою якістю сучасної української освіти має бути належна якість не лише у навчанні, а й виховання, ступінь розвиненості особистості людини, яка навчається, її підготовленість до продовження навчання, самостійного життя. Суспільству майбутнього потрібні люди з актуальними знаннями, гнучкістю і критичністю мислення, творчою ініціативою, високим адаптаційним потенціалом [2; 3].

Згідно з основоположними принципами та ідеями Болонської декларації, гуманітарні знання повинні бути вільними від застарілих міфів. Динамізм та суперечливий характер розвитку українського суспільства, актуальні проблеми формування активної, творчої особистості, забезпечення виконання нею соціально необхідних завдань в сучасних умовах вимагають також, радикальних змін у структурі, якості та змісті гуманізації освіти [3; 5; 6]. Одним з принципів реалізації Державної Національної програми «Освіта: Україна – XXI століття» є гуманізація освіти, що полягає в утвердженні людини як найвищої цінності, у найповнішому розкритті її здібностей та задоволенні різноманітних освітніх потреб [4].

Одна з важливіших складових парадигми освіти – випереджаюча функція розвитку системи освіти в сучасному суспільстві. На місце старих підходів мають прийти нові, що ґрунтуються на принципах демократії, гуманізації, гуманітаризації, безперервності навчального процесу і гармонійному поєднанні досягнень національної науки та світових досягнень.

Нові підходи до освіти викликають до життя нові методи викладання дисциплін: модульно-рейтингові системи; інтегративні курси; поліваріантність навчальних програм; альтернативність навчальних курсів і дисциплін; розробка і впровадження авторських спеціальних курсів.

До найбільш значимих та фундаментальних підходів концептуалізації освіти слід віднести розгляд проблем нових підходів до визначення сутності людини та гуманітарної системи освіти, соціокультурної переорієнтації системи освіти у контексті нових підходів до розгляду взаємовідношень людини і суспільства, глобально-екологічного виміру взаємовідносин між людиною та природою [2; 6; 7].

На наш погляд, гуманітарною складовою вищої освіти, безумовно є викладення гуманітарних дисциплін у технічних закладах. Тому проблема підготовки сучасних інженерних кадрів лежить не в виключно технічній, а в психолого-педагогічній сфері.

Система вищої професійної освіти повинна, перш з все, забезпечувати розвиток особистості, а вже особистість стає носієм інженерних. Безумовно випускник вищого навчального закладу має бути різнобічно освіченим, оскільки нульові знання в інших

областях, крім його фахової, не дозволять йому стати сучасним професіоналом, досягнути успіху в певному виді діяльності.

Перелік посилань

1. Амеліна, С. Культура діалогу у вищих навчальних закладах освіти [Текст] / С. Амеліна // Традиції і інновації викладання гуманітарних дисциплін у вищій школі – Міжвуз зб. науков. праць. – Дніпропетровськ: НГУ, 2004. – С. 6-7.
2. Вакарчук, І. Освіта – стратегічний резерв розвитку країни [Текст] / І. Вакарчук // Урядовий кур'єр. – 2008. – № 55. – С. 3-8.
3. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник [Текст] / За ред. В. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2004. – 384 с.
4. Державна національна програма «Освіта»: Україна ХХІ століття [Текст] – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
5. Згуровський, М. Болонський процес: шляхом європейської інтеграції [Текст] / М. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2003. – № 40. – С. 5-9.
6. Зязюн, І. Гуманістична парадигма в освіті [Текст] / І. Зязюн // Вища освіта в Україні: реалії, тенденції і перспективи розвитку: Матеріали міжнар. наук. - практич. конф. (17 – 18 квіт. 1996 р.) – К., 1996. – Ч.1. – С. 8 -12.
7. Зязюн, І. Гуманістична стратегія теорії та практики навчального процесу [Текст] / І. Зязюн // Рідна школа. – 2000. – № 8. – С. 8-13.

LANGUAGE SHAPES OUR MIND?

Many thinkers have urged that large differences in language lead to large differences in experience and thought. They hold that each language embodies a worldview so that speakers of various languages think about the world in quite different ways. This theory is developed by respected scholars Sapir and Whorf. Sapir and Whorf hypothesis embodies two claims: language diversity and linguistic influence on thought.

Language diversity describes how languages, especially members of quite different language families, differ in important ways from one another.

Linguistic influence on thought claims that the structure and lexicon of one's language influences how one perceives and conceptualizes the world, and they do so in a systematic way.

Together these two claims suggest that speakers of quite different languages think about the world in quite different ways. There is a clear sense in which the thesis of linguistic diversity is uncontroversial. Even if all human languages share many underlying, abstract linguistic universals, there are often large differences in their syntactic structures and in their lexicons. The second claim is more controversial, but since linguistic forces could shape thought in varying degrees, it comes in more and less plausible forms [3].

Certain features of syntax or of the lexicon might exert a causal influence on certain aspects of such categories as:

- visual perception (e.g., on which colors we can discriminate)
- classification (e.g., on how we sort things by their color)
- long-term memory (e.g., on which differences among colors we remember most accurately) in clearly specifiable ways
- aspects of language (grammar (syntactic structure)
- lexicon (vocabulary)
- metaphor (employ in different ways)
- pragmatics (different contexts and understanding) [2].

Very recent research shows that language might affect how quickly perceptions of color are categorized. This theory has a lot of limitations. Often the only evidence cited in favor of such hypotheses is to point to a difference between two languages and assert that it adds up to a difference in modes of thought. But this simply assumes what needs to be shown, namely that such linguistic differences give rise to cognitive differences. On the other hand, refutations of the hypothesis often target implausibly extreme versions of it or proceed as though refutations of it in one domain (e.g., color language and color cognition) show that it is false across the board [1].

Many versions of hypothesis haven't been tasted. It claims that some particular aspect of language influences some particular aspect of cognition; but as everybody can assume, a lot of other aspects can influence cognition. For example, biological and environment factors – where does the person live, who brings up, the economical position, society, learning opportunities and etc.

Language with all its aspects sharpens our understanding of reality, even if it doesn't play the major role in it. A lot of further experiments and researches should be conducted to prove the relativist theory. It has a lot of limitations and arguments against it. However people should be considerate of the way that this theory can play in intercultural understanding. I concluded that relativist perception has a big place in the study of intercultural communication and needs a further research.

Works cited

1. Swoyer Chris. Relativism // *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. - <http://plato.stanford.edu/entries/relativism/supplement2.html>
 2. Judith N. Martin/Thomas K. Nakayama. *Intercultural Communication in Contexts*. McGraw Hill: Higher Education, 2010
- Wahyu Widhiarso. The influence of language on thought Study Benjamin Whorf Hypothesis and Edward Sapir. - [http://www.academia.edu/193771/The influence of language on thought Study Benjamin Whorf Hypothesis and Edward Sapir](http://www.academia.edu/193771/The_influence_of_language_on_thought_Study_Benjamin_Whorf_Hypothesis_and_Edward_Sapir)

Пазиніч Ю.М. к.політ.н., доцент кафедри філософії

(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпропетровськ, Україна)

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ТА СИМПТОМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Останнім часом у світовій та вітчизняній педагогіці і психології все більше уваги приділяється вивченню проблеми психологічного здоров'я та професійного вигорання у соціально спрямованих фахівців професій типу «людина-людина» (педагогів, лікарів, юристів, психологів, соціальних працівників тощо): В. Бойко, М. Борисова, Н. Водоп'янова, Е. Зеєр, К. Маслач, В. Орел, М. Фірсов, Т. Форманюк, Г. Фрейденбергер, Е. Фромм та ін. [1-6].

У 1974 р американський психіатр Г. Фрейденбергер вводить до наукового обігу поняття «емоційне згорання». Цим терміном він позначав насамперед стан знемоги, виснаження, поєднаний з відчуттям власної марності та використовував його для опису психологічного стану здорових людей, що перебувають в інтенсивному й тісному спілкуванні з клієнтами, пацієнтами в емоційно навантаженій атмосфері при наданні професійної допомоги. Поняття «професійного вигорання» використовували для позначення пережитого професіоналом стану фізичного, емоційного й психічного виснаження, викликаного тривалим перебуванням у ситуаціях, що містять високі емоційні вимоги, які у свою чергу найчастіше є наслідком поєднання надмірно високих емоційних затрат із хронічними ситуаційними стресами [1].

Так, на сьогодні можна розглядати «професійного вигорання» як: «хронічну втому», стан фізичного, психічного і передусім емоційного виснаження, викликаного довготривалим перебуванням в емоційно перевантажених ситуаціях спілкування, що супроводжується деперсоналізацією, тобто погіршенням ставлення до інших, а іноді й до себе, та редукцією власних особистісних прагнень, що проявляється в втраті відчуття смислу своєї професійної діяльності, власної неспроможності, негативної самооцінки, а в професійній сфері — втратою професійної майстерності. Однак, емоційне виснаження — провідний симптом вигорання, інші симптоми є похідними. На підставі наукових розробок психологів, що спеціалізуються на дослідженні даної проблематики, наведемо основні симптоми професійного вигорання.

Класифікація основних груп симптомів, характерних для сформованого синдрому професійного вигорання:

психофізичні симптоми:

- хронічна втома (відчуття постійної втоми як вечорами, так і зранку, відразу після сну),
- фізичне стомлення і виснаження,
- постійне відчуття голоду або відсутність апетиту чи смаку до їжі,
- зміна ваги (різка втрата чи різке збільшення ваги),
- безсоння (повна чи часткова) або сонливість (бажання спати протягом усього дня),
- часті простудні захворювання,
- постійні розлади шлунково-кишкового тракту,
- часті безпричинні головні болі,
- психосоматичні захворювання: бронхіальна астма, гіпертонічна хвороба, виразкова хвороба, артрит, коліт, псоріаз, нейродерміт,
- задишка чи порушення дихання при фізичної чи емоційної навантаженні,
- загальна астенизація (слабкість, зниження активності і, погіршення біохімії крові й гормональних показників),
- зниження сенсорної чутливості (погіршення зору, слуху, нюху і дотику);

емоційні симптоми:

- відчуття емоційного виснаження;
- недостатність емоцій,
- нездатність зосередитися,
- відчуття фрустрації й безпорадності,
- посилення ірраціонального занепокоєння,
- тривале переживання негативних емоцій, котрим причин немає (відчуття провини, образи, сорому, підозрілість, скутість),
- підвищена збудливість,
- нудьга,
- тривога,
- посилення агресії (роздратованості, напруженості),
- підвищена дратівливість на незначні, дрібні події,
- відсутність бажань, радості,
- посилення пасивності (цинізм, песимізм, безнадія, байдужість, апатія),
- відчуття духовної порожнечі та самотності,
- депресія;

соціальні симптоми:

- зниження соціальної активності та втрата соціальних якостей,
- часті нервові зриви (спалахи невмотивованого гніву чи відмови від спілкування, перехід у себе),
- деформації відносин з іншими людьми
- соціальні контакти обмежуються роботою і є формальними,
- підвищення залежності від оточуючих або посилення негативізму,
- відчуття ізольованості та недостатньої підтримки сім'ї, друзів і колег,
- нерозуміння інших і іншими,
- утрата почуття гумору,
- зміни в системі соціальних цінностей та ідеалів,
- відсутність реакції цікавості на чинник новизни чи реакції страху на небезпечну ситуацію,

- негативне само оцінювання,
- зниження інтересу до життя,
- негативні уявлення про життєві та професійні перспективи,
- цинічність установок стосовно інших.

поведінкові симптоми:

- трудоголізм, що змінюється відразу до роботи,
- робота не приносить задоволення,
- невиконання важливих, пріоритетних завдань і «зациклення» на дрібних деталях,
- формальне виконання роботи, байдужість до її результатів,
- занадто часті помилки в роботі,
- неможливість вчасно закінчити роботу,
- дистанційованість від працівників і, підвищення неадекватною критичності,
- негативні настанови стосовно підлеглих,
- негативні настанови щодо своєї роботи,
- нехтування виконанням своїх обов'язків,
- недостатнє фізичне навантаження,
- збільшення прийому психостимуляторів (тютюн, кава, алкоголь, ліки),
- нещасні випадки (травми, падіння, аварії),
- імпульсивна емоційна поведінка,
- почуття марності, невіру у поліпшення.

«Вигораючий» фахівець професій, що «допомагають» (лікарі, педагоги, соціальні працівники, психологи), втрачає відчуття сенсу життя, перестає відчувати себе щасливим,

втрачає особисту перспективу й здатність до ефективної самореалізації, що досить негативно позначається на його професійній компетентності.

Для збереження психічного здоров'я необхідно: перш за все, позитивне ставлення до себе, оптимальний розвиток особистості та самоактуалізація; особиста автономія; позитивні емоції та нарешті реалістичне сприйняття оточення й уміння адекватно на нього впливати.

Для запобігання виникнення професійного вигорання, або для його зниження, якщо синдром вже проявився, слід дотримуватися наступних рекомендацій:

- ставити реальні цілі, перш за все короткострокові, й досягати їх, (досягнення короткострокових цілей приносить дуже важливе для оптимального емоційного стану людини – стан успіху);

- обдуманно розподіляти свої навантаження та використовувати «тайм-аутів» (відпочинок від посади), переключатися з одного виду діяльності на інший;

- ухилятися від непотрібної конкуренції (надмірне прагнення виграшу породжує тривогу, робить людину агресивною);

- оволодіти вміннями і навичками саморегуляції (релаксація, позитивний настрій, самонавіяння);

- бути завжди самим собою, навчитися жити в гармонії із собою та поважати себе;

- не приховувати свої здібності й можливості, демонструвати їх;

- підтримувати гарну фізичну форму, займатися спортом;

- емоційно-особистісне спілкування (дружня розмова «по душам» значно знижує ймовірність вигорання);

- професійний розвиток самовдосконалення (обмін професійної інформацією, що дає відчуття ширшого світу, ніж той, що існує всередині окремого колективу; для цього існують різні способи – курси підвищення кваліфікації, конференції тощо).

Отже, проблема професійного “вигорання” особливо для педагогічних працівників є досить актуальною. Руйнівному впливу піддається фізичне й психологічне здоров'я педагога, що не може не позначатись на працездатності та результатах його роботи, а також на студентах. Найпоширенішим засобом профілактики професійного вигорання є безперервна освіта педагога, підвищення його кваліфікації, саморегуляція емоційного стану.

Перелік посилань

- 1 Водопьянова Н. Е. Синдром выгорания: Диагностика и профилактика [Текст] / Н. Е. Водопьянова, Е. С. Старченкова. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2008. – 336 с.
3. Борисова М.В. Психологические детерминанты феномена эмоционального выгорания у педагогов [Текст] // Вопросы психологии. – № 2. – 2005. – С. 97–104.
4. Зеер Э.Ф. Психология профессий [Текст] /Зеер Э.Ф. – М.: Академичний проект, 2005. – 336 с.
5. Орел В.Е. Феномен выгорания в зарубежной психологии: Эмпирические исследования и перспективы [Текст] // Психологический журнал. – 2001. – Т.22. – №1. – С. 90 – 101.
6. Фирсов М. В. Теория социальной работы : учеб. пособие для вузов [Текст] / М. В. Фирсов, Е. Г. Студенова. – 3-е изд. – М. : Академический проект, 2007. – 512 с.

Пуха Д., Гречко І., студентки гр. ФЛ-11-1

Науковий керівник: Черкащенко О.М., старший викладач кафедри перекладу

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна)

DOES ENGLISH DAMAGE THE LEARNER'S FIRST LANGUAGE?

Nowadays everyone cannot underestimate the importance of the English language in today's world, in our society and in daily life. The fact that most of the universities worldwide include English as one of their major subjects clearly shows the importance of the English language and English literature. The English language has been widely used and considered to be the universal language. English is so powerful that it has been used when negotiating with very prominent personalities. With regards to worldwide meeting, the language of English is officially the language being spoken.

The language of English is also known as the first language of the countries of Australia, Canada, the Commonwealth Caribbean, Ireland, New Zealand, the United Kingdom as well as the United States of America. Now the English language used as the second language Worldwide is commonly considered as the universal language. Especially this refers to the Commonwealth countries such as India, Sri Lanka, Pakistan and South Africa as well as other international organizations. The modern English is quite described as global lingua franca, and it is the major communication tool for science events, business, aviation, entertainment and diplomacy. Historically, the British Empire was the main reason that influenced the fast spread of the English language beyond the British Isles. Since the English language was appointed as the universal language, a number of people nowadays have rushed to some English schools, English Language Institutes or English Language centres to learn the latter language. Even some of the elite personalities chose to learn the English language because some of them were planning to venture businesses in other countries, and the English language could be their gear as well as tool when flocking abroad for the business purposes. Without a universal language which is English, people until now would find life being empty and less fortunate. No country will ever experience being progressive and luxurious because this is English which makes it possible to happen. Thus, we should consider the importance of the English language in our daily life.

Under the dominance of the English language an important issue arises "whether the English language influences studying a native tongue or not?" There are several opinions about it.

The first group of linguists and educators believe that it has a beneficial effect on the development of an individual, according to Vigotskiy's proceeding. However, in this case it is worth noting the difference between studying English within the native country and abroad, for example, in the USA.

Another opinion is that studying a foreign language at the preschool age is "confusing", and affects a child's mental development adversely. In previous centuries some knowledge of 2-3 languages used to be the standard. And people started learning languages in early childhood. With regard to the mental development of children, the study of a foreign language does not hinder only, but rather promotes the development of the child. These data are underpinned by some scientific evidence, confirmed by experiments (the work by teachers - psychologists I.A. Ryzhkova, U.I. Tihkeeva, and E.I. Negnevitskaya). In this period the child is in the process of mastering the native speech. A well-known fact is that the child does not master speech mechanically, but carries out complex mental operations" including analysing and assimilating rules, classifying and summarizing. For example, having heard the word "ночевать" the child then said "я ночеваю". He coined this word according to the analogy ("открывать" - "открываю" etc.), having in mind the complex cycle of operations analysis, generalization and synthesis. Mechanisms of language acquisition are on from the very birth, they get the child in the language environment and are valid

until full language acquisition, which ends up to 7-8 years. If in this period the child has contact with another language which is foreign; mastering it is similar to mastering the native language, that is easy and natural. Experience shows that younger pre-schoolers master the foreign language phonetics faster and more easily than older ones (5-6 years old). Babies can accept a foreign language as a vehicle of communication even faster, whereas older children need more time.

Moreover, recent research has shown that many skills acquired in the first language can be transferred to the second language. So, for example, if a child has developed good reading skills in Ukrainian/Russian, he or she is likely to be able to apply these skills when reading English. (One useful reading skill is the ability to guess the meaning of unfamiliar words from context. Another one is the ability to decide which new words in a text are important to look up in the dictionary and which words can safely be ignored.) For this reason, encouraging the child to read good fiction and non-fiction in their own language could help. Similarly, the skills of being able to plan out a piece of writing or develop an argument in a persuasive essay can be applied in the second language once they have been learned in the first.

In conclusion, we would like to emphasize that the first language plays a key role in a child's and adult's social and personal development, in education and in second-language learning. However, second-language competence has been shown to affect learning in the first language. There is a complex relationship between mother-tongue development, children's self-esteem, educational opportunities and second-language learning. The current study indicates that knowledge of a second language and bilinguals' performance can influence a native-language vocabulary and reading tasks.

Speaking second language allows people to read papers, magazines and original books by great writers, watch satellite TV programmes. If you like travelling you can go anywhere without being afraid that other people will not understand you. We can say that to know English today is absolutely necessary for every educated person, for every good specialist.

Раціна Т.В., методист першої категорії

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», Міжгалузевий інститут безперервної освіти, м. Дніпропетровськ, Україна)

ГУМАНІТАРНА ОСВІТА: МОДЕРНІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Аналізуючи проблему викладання загальноосвітніх, зокрема суспільствознавчих і гуманітарних предметів у ВНЗ негуманітарного профілю, необхідно підкреслити, що рішення психолого-педагогічної проблеми педагогіки гуманітарних предметів зачіпає більш загальну соціокультурну проблему гуманітаризації вищої освіти.

На сучасному етапі для оволодіння професійною майстерністю потрібно мати широку гуманітарну освіту. Пов'язано це з тим, що сьогодні, як ніколи, будь-який вид діяльності випускників вузів тісно пов'язані з культурою суспільства. При цьому межі професійної майстерності перетинаються з історією, політикою, економікою, соціологією, педагогікою і психологією. Сфери актуального застосування гуманітарного знання: правова система, медицина, масова культура, освіта, моніторинг громадської свідомості, гуманітарна освіта інженерів і управлінців. Особливості функціонування сучасної системи суспільствознавчої підготовки студентів зумовлюють необхідність її модернізації. При цьому вона повинна, по-перше, адаптувати випускника ВНЗ до сучасного суспільно-політичного життя і соціальних умов, і, по-друге, наповнювати енергією, загартовувати духовно, націлювати на вирішення професійних завдань [1].

Головна особливість сьогоднішнього дня полягає в тому, що робота з модернізації системи гуманітарної освіти проходить не поза, а в ході освітнього процесу. Сьогодні в процесі формування у студентів гуманітарних знань, умінь і навичок існує більше проблем, ніж вирішених питань. Глибинні зміни, що відбуваються в соціальному і економічному житті суспільства, збіглися зі зміною освітньої парадигми, усвідомленням того факту, що унікальна людська індивідуальність є вищою цінністю держави. Гуманітаризація освіти в широкому сенсі - це розширення можливостей для різнобічного розвитку особистості майбутнього фахівця, його самосвідомості та саморозвитку для формування у нього гуманітарного підходу до професійної діяльності на широкому пізнавальному матеріалі, тобто на основі усіх досліджуваних у ВНЗ наук. До вирішення проблеми гуманітаризації освіти є, на наш погляд, два підходи. Перший - збільшення обсягу гуманітарних дисциплін. Другий - якісний, який передбачає зміну акцентів у моделі підготовки випускника в бік гуманітарної складової. У ВНЗ викладання суспільствознавчих дисциплін, як правило, покладено на кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін (суспільних наук), які на відміну від переважної більшості кафедр ВНЗ є специфічними. Їх відрізняє, насамперед, багатопредметність, широта, різноманіття і часом суперечливість досліджуваних проблем. Викладання гуманітарних дисциплін повинно бути засноване на розвитку самостійного, творчого, оригінального, нестандартного мислення. А головне, воно має відображати реалії повсякденного життя. Аналіз підготовки студентів на кафедрах суспільних наук, показує, що основні причини недостатньої компетенції випускників вузів в області гуманітарної підготовки сьогодні обумовлюються наступними суперечностями:

- між збільшенням обсягу нової інформації з гуманітарного профілю підготовки і обмеженим часом на її засвоєння;
- між зростаючими вимогами до кадрів і рівнем підготовки фахівців на гуманітарних кафедрах;
- між традиційними (найчастіше застарілими) формами навчання та новими потребами практики.

Які ж бачаться шляхи вирішення даних суперечностей?

По-перше, це активізація підготовки студентів, яка досягається комплексом організаційних, навчально-методичних та виховних дій колективів кафедр, реалізацією принципу педагогіки співробітництва, взаємного партнерства викладачів та студентів. Залежно від якості та організації навчального процесу у студентів посилюється або зменшується прагнення до оволодіння спеціальністю, інтерес до навчання, знань, вдосконаленню умінь і навичок. Дані соціологічних досліджень показують, що більше 30 % випускників сьогодні незадоволені організацією процесу навчання у ВНЗ. До основних причин незадоволеності навчанням студенти називають: слабке використання сучасних форм навчання; застарілу навчально-матеріальну базу; відсутність можливості для прояву на заняттях своїх здібностей та ініціативи; низький рівень організації науково-дослідної роботи.

По-друге, практика показує, що, вступаючи до ВНЗ, абітурієнти з нестандартним способом мислення, схильні до оригінальних ідей і думок, після закінчення повного курсу навчання втрачають частину цих якостей і стають фахівцями досить вузької кваліфікації - збільшують обсяг професійної інформації, а творчо користуватися інтелектуальним багажем, синтезувати нові знання виявляються не в змозі. Отже, необхідно створити школу суспільствознавчої підготовки, що має педагогічно організований процес розвитку студента, заснований на особистісно - орієнтованому підході. Відверта зацікавленість, допитливість та ініціативність - ось очевидні показники процесу гуманітарного розвитку студента а не просто «натаскування» на певні знання. Вихід з цієї проблеми вбачається у створенні узагальненої моделі гуманітарної підготовки майбутнього фахівця, яка повинна відповідати вимогам майбутньої професійної діяльності студента, а також сучасному рівню освоєваної професії [2].

По-третє, одним з напрямків діяльності суспільствознавчих кафедр є модернізація системи самостійної роботи студентів над кожною гуманітарною дисципліною. Необхідно змінити роль викладача в самостійній роботі студентів. Самостійна робота студентів, багато з яких не привчені до неї і не мають навичок пошуку потрібної інформації, обов'язково повинна контролюватися викладачами. Для цього необхідно: забезпечити наявність і доступність навчально - методичного та довідкового матеріалу; створити та впровадити систему контролю якості самостійної роботи (систему тестування); розробити і впровадити обґрунтовану систему обліку якості виконання всіх завдань і формування результуючої оцінки з дисципліни.

Таким чином усі запропоновані заходи дозволять переорієнтувати самостійну роботу на:

- розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця;
- активне перетворення ставлення студента до одержуваної інформації;
- забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку кожної особистості.

Перелік посилань

1. Глузман А. В. Университетское теоретическое образования: опыт системного планирования [Текст] / А. В. Глузман. – К., 1996.
2. Балл Г. А. Концепция самоактуализации личности в гуманистической психологии [Текст] / Г. А. Балл. – Киев – Донецк, 1993. – С 32.

Сарічева Г.І., студент гр. АТмм-10-1

Вернер І.В., завідувач лабораторії інформаційної технології проектування кафедри основ конструювання механізмів і машин

Науковий керівник: Дудуко М.О., к.т.н., доцент кафедри основ конструювання механізмів і машин

(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпропетровськ, Україна)

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДІАГНОСТУВАННЯ РІВНЯ ЗНАТЬ

В умовах формування інформаційного суспільства ефективне функціонування системи освіти можливо при наявності безперервного моніторингу засвоєння програмного матеріалу. Свою основну функцію – забезпечення зворотного зв'язку в навчальній діяльності викладачів і студентів – моніторинг може виконувати за умови отримання об'єктивної своєчасної інформації щодо засвоєння кожним студентом матеріалу з одночасним виявленням недоліків в їх знаннях. Таким чином, актуальним стає питання розробки та вибору інструментарію для здійснення моніторингу якості навчальних досягнень студентів.

Використання тестування в порівнянні з іншими засобами контролю має низку таких переваг: універсальне охоплення всіх стадій процесу навчання; висока ступінь об'єктивності і, як наслідок, позитивний стимулюючий вплив на навчальну діяльність учнів; можливість його використання не тільки для контролю знань, умінь і навичок, але й для підвищення якості професійної підготовки студентів у цілому. Отже, тестування є не тільки засобом отримання необхідної інформації про динаміку процесів, що протікають у ВНЗ, але і виконує функцію мотивації, а, значить, і управління пізнавальною діяльністю студентів.

Наступним кроком розвитку систем моніторингу знань є системи дистанційного контролю. Передумовою виникнення і подальшого розвитку дистанційного навчання стало розширення впливу використання Інтернет-технологій у всіх сферах життя і діяльності, в тому числі й в освіті. Вивчення Інтернет-технологій та програмного забезпечення для роботи в Інтернеті є обов'язковою частиною будь якої вузівської (а іноді і шкільної) програми. З часом Інтернет став не тільки об'єктом вивчення, але і перетворився на середовище, в якому можна вести повноцінне навчання бажаючих.

В рамках розвитку інформаційних технологій особливо актуальна автоматизація процесу тестування – створення систем комп'ютерного тестування, які дозволяють б моделювати як знання, так і методики роботи викладача, тим самим керувати процесом тестування. Вони не тільки забезпечують значну економію часу викладача, але і дозволяють швидко і об'єктивно оцінити реальні знання студента, тобто можуть бути ефективно використані студентом при самостійній підготовці до іспитів і заліків.

Дистанційне тестування на кафедрі основ конструювання механізмів і машин Державного ВНЗ «Національний гірничий університет» є додатковим засобом безперервного контролю знань студентів денної форми навчання протягом семестру, використовується протягом сесій інституту заочної освіти та планується застосовувати для дистанційної форми освіти.

Для встановлення впливу електронної системи контролю знань студентів на якість навчання було проведено дослідження. Дослідження проводилося протягом 2012 – 2013 учбового року, при цьому об'єктом педагогічного експерименту стали студенти 2 – 3 курсів механіко-машинобудівного факультету ДВНЗ «Національний гірничий університет» [1, 2].

Для поліпшення якості підготовки фахівців, в умовах постійного зниження аудиторного навантаження, кафедрою використовується не тільки електронні системи тестування знань, але й відео курси лекційних та лабораторних занять, доступні в мережі

Інтернет. Таким чином, автоматизація освітнього процесу дозволяє підвищити якість навчального матеріалу, його наочність і доступність.

Висновки.

1. Сучасний стан розвитку суспільства вимагає від ВНЗ створення ефективних систем та об'єктивних методик контролю знань, оцінки якості навчання, нових методів подання матеріалу.

2. Виходячи з необхідності постійного доопрацювання системи контролю знань, а також внесення змін в код програми, доробки і додавання необхідних модулів, Web-системи з відкритим початковим кодом є найбільш перспективними.

3. Серед систем з відкритим початковим кодом для освітніх установ найбільш відповідної потребам, гнучкою в налаштуванні і використанні є Moodle (moodle.org).

4. Одержані в ході експерименту результати довели адекватність розробленої технології меті, завданням і принципам контролю як компоненту педагогічного процесу.

5. Незважаючи на ряд позитивних моментів отриманих в результаті використання сучасних електронних систем моніторингу знань, слід врахувати і ряд недоліків. До таких слід віднести: неоднозначність в оцінках з дисциплін творчого характеру; відмову від концепції всебічно розвинутої людини, що тиражувалася століттями; отримання фахівців вузької спеціалізації; занепад творчих можливостей особистості та ін..

Перелік посилань

1. Зіборов К.А. Впровадження сучасних дистанційних засобів діагностування та контролю знань / К.А. Зіборов, В.В. Проців, І.В. Вернер // Удосконалення системи моніторингу забезпечення якості вищої освіти України : зб. тез доповідей наук.-практ. конф., квітень 2013 р., Дніпропетровськ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. вищ. навч. закл. «Нац. гірн. ун-т». – Д. : ДВНЗ «НГУ», 2013. – С. 130 – 136.

2. Розробка та впровадження сучасних засобів діагностування та контролю знань (заключ.) / ДВНЗ «НГУ»; кер. Зіборов К.А., відпов. викон.: Балашов С.В. – Д.: НГУ., 2012. – 50 с. – М-367.

3. Чурсін М. М. Інформаційні технології в освітній діяльності: чи існують обмеження? / Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць / гол. редактор Г.П.Шевченко – Вип. 1(42). – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. – 253 с.

Скрипник А. студентка гр. ФЛ-11

Науковий керівник: Орел М.В., доцент кафедри перекладу

(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпропетровськ, Україна)

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КОМП'ЮТЕРНОГО СЛЕНГУ

Сучасне суспільство неможливо уявити собі без комп'ютерів і глобальної системи Інтернет. А з розширенням міжнародних контактів в різних сферах економіки, роль використання комп'ютерів і глобальної системи Інтернет зростає. Розповсюдження персональних комп'ютерів і створення Інтернету залучило до цієї сфери широкі верстви населення, які сприйняли й збагатили комп'ютерну лексику. Порівняно молодий вік спеціалістів, які зайняті у цій сфері професійної діяльності, а також популярність комп'ютерів у молодіжному середовищі, схильному до вживання жаргонних висловів, визначають моду на них серед користувачів.

Об'єктом нашого вивчення є комп'ютерне спілкування, що трактується як комунікативна подія, здійснювана за допомогою чи пов'язана з роботою комп'ютера. Актуальність даної роботи полягає в тому що комп'ютерне спілкування стає все більш поширеним видом комунікації у всьому світі.

Лінгвісти поділяють всю лексику на літературну та нелітературну (*formal and informal speech*). До літературної лексики відносяться: книжкові слова, стандартні розмовні слова, нейтральні слова. Ця лексика вживається або в літературі, або в усній мові в офіційній обстановці. Також існує нелітературна лексика, її поділяють на: професіоналізми, вульгаризми, жаргонізми, арго та сленг. Ця частина лексики відзначається розмовним, неофіційним характером та емоційною забарвленістю.

Професіоналізми – це слова, що використовуються невеликими групами людей, об'єднаних певною професією. Жаргонізми – соціальний діалект, який відрізняється від літературної мови специфічною лексикою і вимовою, але не має власної фонетичної і граматичної системи. Як правило, це словник розмовного мовлення людей, зв'язаних певною спільністю інтересів. Арго – мова якоїсь вузької соціальної чи професійної групи, штучно створювана з метою мовного відокремлення; відзначається, головним чином, наявністю слів незрозумілих для сторонніх. Вульгаризми – це грубі слова, що зазвичай не вживаються освіченими людьми в суспільстві, спеціальний лексикон, що використовується людьми низького соціального статусу: засудженими, торговцями наркотиками, бездомними тощо.

Сленг – жаргонні слова або вирази; розмовний варіант тієї чи іншої соціальної або професійної групи. Це дуже виразні, іронічні слова, що слугують для позначення предметів, про які говорять в повсякденному житті.

Сленг складається зі слів та фразеологізмів (сталих зворотів), які виникли та спочатку вживалися лише в окремих соціальних групах, він відображав життєву орієнтацію цих груп. Ставши загальноживаними, такі слова в цілому зберігають емоційно-оціночний характер. Сленг найчастіше залежить від соціального статусу людей, що його вживають, їхньої національності і професії. Однак він завжди вирізняється більшою експресивністю і точністю, ніж загальноживана мова. Особливе місце тут посідає комп'ютерний сленг. Він лаконічний, буває скороченнями та своєрідною символікою. Спостереження за середовищем людей, чия професія пов'язана із використанням комп'ютерів і особливо – мережі Інтернет, показують, що саме в цій сфері відбувається найбільш активне створення неологізмів, до того ж існують всілякі граматичні, фонетичні та графічні інновації.

На думку вчених, «Однією із причин виникнення такої «мови» вважається її виключна місткість, коли трьома-чотирма специфічними словами можна передати чималий абзац літературно опрацьованого технічного тексту. Врешті-решт комп'ютерний жаргон виражає навіть певні емоції, які в сухій та лаконічній реальній мережі відтворити майже неможливо.

Комп'ютерний жаргон – це віртуозна гра для людей, яким тісно в межах нормованої літературної мови. Проте, хай як би прагнули носії жаргону до самотньої яскравості мовлення та відмінності його від нормалізованої української мови, все ж нововведення відбуваються всередині системи мови і будуються за законами української мови».

З приводу виникнення комп'ютерного сленгу існують різні думки. Одні мовознавці вважають, що комп'ютерний жаргон виник одночасно з поширенням електронно-обчислювальних машин у США в середині ХХ століття. Інші вважають, що комп'ютерний сленг з'явився лише в 60-х роках ХХ ст. і пов'язують цей процес з так званою «мінікомп'ютерною ерою» (minicomputer era). Інший «бум» нових слів і виразів приходить після 1995, коли у продаж надійшла операційна система Windows. Завдяки винятковій простоті вона привела до «припливу» користувачів, що виконували подвійну функцію: по-перше, приносили нові поняття в комп'ютерний сленг, по-друге, сприяли проникненню останнього в загальноживану мову.

Молодіжна комп'ютерна лексика містить багато слів англійської мови, часто перероблених або навмисно перекручених. Отож слово *шутер* (гра-стрілялка) бере початок від англійського *shoot* – стріляти; лексема *квакати* (грати в комп'ютерну гру Quake) пішла від назви гри; англійське дієслово *crack* (розколувати) стає дієсловом *крекнути*, а *hack* (розбивати) – *хакнути*. Під впливом народної етимології програми для зламування отримали жаргівливу назву *крякали*. Нових значень в цьому жаргоні набули багато українських дієслів, наприклад, *зависнути* (припинити відповідати на команди); *перекачати*, *злити* (переписати інформацію).

Велику популярність у комп'ютерному жаргоні мають усічені слова. Це частково зумовлено енергійністю користувачів, їхнім прагненням укластися з повідомленням у можливо менший відрізок часу, певною мірою це викликано прагненням залишитися незрозумілим для непосвячених тощо. З цією метою утворилися слова: *комп* (замість комп'ютер), *проги* (програми), *вінди* (програма Windows). Тут використовуються ті самі суфікси для утворення нових слів, що відображають ставлення мовця до того, що вони позначають: *відюха* (суфікс -ух(а) залежно від ситуації надає експресію згрубілості, зневаги або іронії).

Український комп'ютерний сленг через свою молодість ще не сформувався, тому більшість слів у ньому має багато варіантів вимови та написання: *дурдос*, *дирдос* – операційна система DR-DOS; *вегеа*, *вежеа*, *вагон* – відеоадаптер VGA; *глючити*, *глюкати* – працювати з помилками. Зазвичай вимова слова відповідає або англійському прочитанню, або його українській транслітерації.

У молодіжному комп'ютерному жаргоні багато слів із англійської мови, часто перероблених або навмисно покручених. Панування англіцизмів зумовлене: по-перше, пануванням в усьому світі англійської термінології, котра пов'язана із домінуванням на світовому ринку американських фірм, які виготовляють комп'ютери та програмне забезпечення до них; по-друге, модою на англійську мову в молодіжному середовищі та в суспільстві загалом, що призводить до засмічення української мови англійськими словами (імпічмент, маркетинг, менеджмент тощо); по-третє, досить високим рівнем освіти людей, які зайняті у цій сфері діяльності.

Отже, розглянувши деякі особливості комп'ютерного сленгу, можна прийти до висновку, що на даний момент йде активне створення і використання комп'ютерної сленгової лексики. Має також місце проникнення комп'ютерних термінів у загальноживану лексику, причому останнім часом спостерігається посилення цього процесу. Для комп'ютерної лексики характерне застосування мовної гри та засобів мовної експресії. Основна тенденція у формуванні комп'ютерного дискурсу – максимальне скорочення способів передачі інформації.

Тимофєєв О. В. магістрант гр. М-ПВШ-12

Науковий керівник: Шабанова Ю. О., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії

(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпропетровськ, Україна)

СВОБОДА ВОЛИ КАК СРЕДСТВО САМОСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЧЕЛОВЕКА В УЧЕНИИ СВ. БЕРНАРДА КЛЕРВОСКОГО

В процессе исторического развития философской мысли, проблемы, связанные со свободой, являются одними из центральных на всем протяжении существования человечества, не теряя своего актуального звучания и в современном мире. В данном контексте христианская этика средневековья в учении св. Бернарда Клервоского представляет собой неисчерпаемый источник историко-философских исследований, не получивший пока должного признания отечественных медиевистов.

В этой связи целью исследования является анализ проблемы свободы воли в учении французского средневекового теолога, мистика, выдающегося церковного и общественного деятеля XII века св. Бернарда Клервоского. Святой Бернард, открывая путь к пониманию свободы, как свободы для единения с Божественным, рассматривает свободный выбор как средство восстановления, спасения человека, актуализируя волю в динамическом аспекте – как акт, нацеленный на благо.

Краткий экскурс в историю философии показал, что в эпоху античности вопрос свободы рассматривался в поле размышлений о проблемах судьбы, политической жизни, свободы от бедствий. Интересен в этом контексте радикализм Эпиктета: «К свободе ведет лишь одна дорога – презрение к тому, что не зависит от нас» [цит. по 1, с. 223]. Демокрит, основываясь на атомистической теории, считал, что все в мире подчинено необходимости, следовательно, в жизни человека нет никакой свободы. Эпикур соединяет материалистический фатализм Демокрита с гедонизмом киренаиков в этике, получая в результате свою формулу свободы: «смерти не надо бояться – ибо пока мы есть, смерти нет, а когда приходит смерть – нас уже нет. Поэтому смерти не существует ни для живых, ни для мертвых» [цит. по 2, с. 190]. Осознание этого и есть свобода, согласно учению Эпикура.

С появлением христианства возникает проблема соединения универсальности Божьей воли с нравственными усилиями человека. Августин Блаженный подходит к решению этой проблемы через понятие иерархии бытия: «Жить лучше, чем просто существовать, а понимать (обладать разумом) лучше, чем просто жить» [цит. по 3, с. 14]. Наибольшая свобода – при подчинении вечному закону, выраженному в иерархии бытия. Однако, по мнению Августина, свободная воля без божественной благодати бессильна, человеческая воля лишь слепое орудие воли Божьей. Какой же тогда смысл в свободном выборе? Августин считает, что «философии не дано проникнуть в эту тайну» [цит. по 3, с. 39].

Символичным в философском дискурсе свободы представляется мнение Г. Лейбница: «Поистине есть два лабиринта в человеческом духе: один — касающийся строения континуума, и другой — относительно природы свободы, и оба они проистекают из совершенно одного и того же источника — бесконечности... Социально много более значим второй лабиринт, ибо он «запутывает почти весь человеческий род» [4, с. 307].

В данном контексте содержательную экспликацию этой проблемы в западноевропейском историко-философском пространстве представляет учение о свободе воли св. Бернарда Клервоского, цистерцианского монаха, теолога XII века, «мягкого мистика железной воли» (Л. Карсавин), «религиозного гения» (Вл. Татаркевич) своего времени.

В своем трактате «О благодати и свободе воли» («De gratia et libero arbitrio»), продолжая анализировать проблему, так и не решенную Августином, Бернард пишет: «Итак, для чего же спросишь ты, свободный выбор (arbitrium liberum)? Отвечаю кратко: для

спасения. Отними свободный выбор, и не будет того, чем спасаемся; отними благодать, и не будет того, что есть причина спасения. Дело спасения не может совершиться ни без того, ни без другого: во-первых, без того, чем совершается, во-вторых, без того, в чем совершается» [5, с. 266]. Представляется, что спасение - это превращение жизни из процесса существования в требование к человеку осуществиться, и действительно, свободный выбор – средство поиска человеком собственной сущности, которая определяет его бытие. Св. Бернард показывает, что ключом к обращению и восхождению в духовном самосовершенствовании является свободная воля человека. Так, у Бернарда нет противоречия между Божьей волей и человеческим свободным выбором. Выход из «лабиринта Лейбница», в котором оказался Августин, он находит не в горизонтальной плоскости рациональной диалектики, а в мистическом иррациональном восхождении к Богу посредством постоянного совершенствования, так как нет предела возрастания в любви к Богу: «Никто не может достичь совершенства, не желая стать еще более совершенным. Определяется же степень совершенства мерой жажды еще большего совершенства. Каждый, отказывающийся стать лучше, несомненно, менее совершенен; отказом от возрастания мы сразу умерщвляем в себе все благое» [цит. по 6, с. 106].

Таким образом, можно говорить о том, что св. Бернард Клервоский привносит в философию новый вектор понимания свободы человека, - не как «свободы от...», а как «свободы для...» - свободы для соединения с Божественным. Свободная воля, очищаясь смирением, покорностью и милосердием, направляемая любовью и благодатью, стремится к Богу в акте согласия, который происходит в глубинах духа. Стремление к Благу, интенционально заложенное в человеческой до-нравственности, связывается св. Бернардом в динамическом стремлении свободной воли (как образа Божия) к воссоединению с Абсолютом, при этом путь этот глубоко индивидуальный, экзистенциальный, интимный. Воля, по Бернарду - божественный отпечаток в человеке. Ортодоксальный мистицизм в учении св. Бернарда направлен к человеку, к творческому процессу совершенствования души.

Перелік посилань

1. Эпиктет. В чем наше благо [Текст] / Сост. В.В. Салова // Римские стоики: Сенека. Эпиктет. Марк Аврелий. – М.: Республика, 1995. – 463 с.
2. Иванов, В.Г. История этики Древнего мира [Текст] / В.Г. Иванов. – Л.: Изд. ЛГЦ, 1980. – 256 с.
3. Суини, М. Лекции по средневековой философии. Выпуск 1. Средневековая христианская философия Запада [Текст] / М. Суини. – М.: ГЛК, 2011. – 304 с.
4. Лейбниц, Г.В. Сочинения в четырех томах [Текст]. Т. 1. Два отрывка о свободе / Г.В. Лейбниц. – М.: Мысль, 1982. – 636 с.
5. Клервоский, Б. О благодати и свободе воли. [Текст] / О.И. Варьяш, С.Д. Сказкин, В.И. Уколова, Б. Клервоский // Средние века. - 1982. Вып. 45. - С. 265-303.
6. Yeomans, W. «St. Bernard of Clairvaux» [Текст] / в Spirituality through the Centuries, ed. J. Walsh, P. J. Kenedy, New York, N. Y., 1964. - 568 p.

Черкащенко О.М., старший викладач кафедри перекладу

(Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна)

PERSPECTIVES OF TRAINING INTERPRETERS AT TECHNICAL UNIVERSITIES

Recent years have witnessed rapid development of the international cooperation in various aspects of our life including education and professional development. As a result, a number of universities and academies have introduced translation and interpretation as specialization for obtaining Bachelor's and Master's Degrees. In spite of numerous works, articles, research data and speculations, a lot of issues of training interpreters within technical educational establishments still lack certain definiteness and need further research. Meanwhile the requirements for interpreters themselves and their performances have grown dramatically.

Interpreting can be defined as an act of presenting in the target language the exact meaning of what is uttered in the source language either simultaneously or consecutively, preserving the tone, the style and manner of the speaker. Interpreters' competence, in general, can be viewed as a combination of knowledge and skills, including linguistic, cultural, technological and professional skills. Thus, training interpreters is an especially challenging process.

The report is based on concerns about possible gaps between the artificial teaching environment of the educational establishment and the actual professional environment. It suggests possible facilities universities and academies can provide to ensure quality training of specialized skills, to help future interpreters to keep up with changing market conditions and needs and to enhance their professional status and visibility.

Among the essentials, the following should be emphasized: having live speakers and a real audience for interpreting practice. These will enable students to learn the communicative nature of interpreting through interacting with the speakers and the audience. No doubt, students' performance and advancement will be better with a real audience than with their fellow students and teachers listening to evaluate the performance (this is how most classes are currently conducted).

Actually, the educational establishment is to provide as much interpreting practice for the learners. The students' participation in scientific conferences, negotiations, and lectures or in the media as interpreters should become more frequent. There they can try out and provide professional services, thus turning the theoretical knowledge they have gained in class into the skills and competences they will need in their future professional activities. No doubt, linguistic skills of interpreters have to be excellent demonstrating both fluency in the foreign language and specialized sphere of the event as well as ability to use various interpreting techniques in a proper way. However, it is natural that some students may fail to perform properly and cause certain misunderstandings between communication partners. In this regard, the teacher's responsibility increases for evaluating the students' skills and anticipating their potential performance. In-class activities alone will not enable the student to master all the techniques, to comprehend the differences in styles, linguistic and specific usage and peculiarities, to foresee potential difficulties and cope with them.

Another aspect to be considered is independent work or self-directed learning. To develop interpreting skills, the students need extensive practice on their own outside of class. On the one hand, it is necessary for the students to revise and mature the skills they learned at the lesson. On the other hand, the interpreter's work involves a great deal of lasting learning including self-learning, mastering, searching as well as analysing and evaluating the work they have done. Thus, the students should be well aware of the fact that they share educational responsibility with the teacher for their future professional success, and the teacher's task is to provide professional guidance both in class and after lessons. Practice is of great importance. Nevertheless, interpreting competence is not only acquired during the interpreting process itself, it requires considerable

preparation prior to the actual interpreting and is essential after the event when new knowledge and experience (both successful and unfavourable) has to be analysed and assessed.

To conclude, we would like to point out that perspectives of interpreting students described above provide an opportunity for teachers and higher educational establishments to reflect on their practice and explore new ways to become more effective in guiding students to achieve their educational goals and to advance further training.

Ярош О.М. к.філос.н., доцент кафедри філософії

(Державний ВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпропетровськ, Україна)

МІСТИЧНА КОМПОНЕНТА В ФІЛОСОФІЇ ПЛАТОНІЗМУ І НЕОПЛАТОНІЗМУ

Філософія - сфера творчого мислення. Оперуючи ідеями вищого порядку, філософія прагне продукувати цілісний образ універсуму. Історичний екскурс в історію філософії показує, що маятник філософської думки час від часу коливається то в бік раціоналізації, то в бік містицизму. До певної міри можна говорити про звертання філософської уваги до зовнішніх форм світобуття і до внутрішніх. У цьому зв'язку, цілісність як взаємоінтегруюча раціонально-ірраціональна структура свідомості, з характерним для нього продуктивним синтезом раціонального і ірраціонального, віри і розуму, інтуїції і інтелекту, пізнання і споглядання постає запитаним сучасністю зразком гармонійного світобачення. Щоб розібратися глибше в цьому питанні можна звернутись до європейської філософської думки: нівіть не беручи до уваги докласичний період античної філософії, де стрункність, логічність, розсудковність ще не стали сталими важелями, звернувшись до платонічної філософії, ми знаходимо риси ірраціоналізму, що були закладені в ній і, таким чином, стали неодмінною компонентою подальшої філософської думки. Особливістю вчення Платона виступає його універсальність і багатовекторність ремінісценцій в історії філософії, що знайшло відображення у розвитку учення багатьма послідовниками, які накладали на нього власні індивідуальні риси, зумовлені історичними обставинами, та особисті погляди. Як відомо, поширення текстів Платона спричинило хвилю коментаторства, в межах якого з'являється неоплатонізм. Звісно, ми досить умовно можемо виділяти раціоналістичний і містичний елементи в філософії Платона. Чистий розум – вища бездоганність, істинність. Його треба, за Платоном, очищати від усього, що зв'язує його із тілесним і з чуттєвим. Е.Р.Додс показує, що Платон намагається використовувати в своїх працях саме логіко-раціональний підхід: все, що оточує людину, весь світ можна пояснювати лише на засадах розумного, а праця Платона «Держава», на думку Е.Р.Додса, показує, що Платон намагається створити світ розумний, що міг би не обмежуватись чуттями, емоціями, ілюзіями багатства чи почуттів. Кожен висновок, навіть висновок про віру в Благо як єдину засаду суспільної моралі у Платона отримує логічну, розумну підставу. Світ сповнений дуальності і протистояння розуму з тілесно-чуттєвим і лише розумне, раціональне мислення в практичній сфері здатне утримувати людину в гармонії і в межах слідування Благу. Разом із цим, онтологія Платона, виражена в «Парменіді», створює підстави для розвитку містичної філософії неоплатонізму. При цьому в так званій «Першій гіпотезі» розглядається Єдине саме по собі, і результатом розгляду є те, що воно немислиме і неказане. У «другій гіпотезі» розглядається Єдине існуюче, і результатом розгляду є діалектика ідей: Єдине існуюче є разом з тим і множинність, воно виступає першоосновою для основних ідей. Саме перші дві «гіпотези» діалогу «Парменід» в історії філософії виступили логічною підставою для філософського виразу апофатички. Єдине не є предметом мислення, протистояння думки. Воно як умова мислення здійснюється в самому міркуванні. Пізнане воно може бути, з одного боку, як єдність мислення і буття, як абсолютно необхідна передумова всякого пізнання та існування. А з іншого боку, як перед-ідея, у своїй соприсутності в акті мислення. При такому розумінні Єдине саме по собі виявляється конгеніальним нашому розуму, не тільки трансцендентною, а й іманентною першоосновою. Осягнення Єдиного самого по собі, таким чином, стає можливим - не як пізнання мислителем протилежного об'єкта, а як виявлення власної глибинної підстави, єдино з мисленням, - в особливому трансцендентально-діалектичному інтелектуальному акті, що об'єднує мислителя з Єдиним як з Єдиним суцям. Єдине саме по собі при цьому все одно ставиться в абсолютно трансцендентну галузь. Ми можемо помислити про нього на основі пізнання Єдиного суцього, але, взагалі кажучи, знання про

Абсолютне Єдине - про Бога - недосяжне для «створеного» розуму і може бути тільки повідомлено в Одкровенні. Так само і ідея Блага, що виводиться в «Державі» за межі досяжних розумом ідей. У заяві Платона про те, що ідея Блага вище умосяжного, таяться ірраціональні тенденції гносеології, відкриваючи перспективу інтуїтивного осягнення абсолютного першопочатку, що було використано в апофатичному методі осягнення Абсолюту в його відповідних інтерпретаціях неоплатоніків. Плотін, прагнучи закріпити трансцендентну присутність Єдиного в іманентному для людського пізнання світі, виводить богопізнання за межі раціонального. Формально посиляючись на Платона, ставлячи Єдине в основу своєї «платонічної» системи, Плотін першим ставить питання про осяжність Єдиного як такого. Розуміючи Єдине поза всілякими акциденціями, він припускає позарозумовий чи надрозумовий шлях осягнення Єдиного. Плотін не пропонує іншого пояснення Єдиному як такому, що повинне бути присутнім в основі універсуму за необхідністю, як наголошували на цьому ранні платоніки. Разом із цим у IX-й книзі VI Енеади він пропонує увійти в стан споглядання Єдиного через «безформний» шлях, відкинувши всі думки і образи, що можуть перетворити таке споглядання в споглядання другорядного характеру. Можна говорити про Благо, чи про Єдине, чи про трансцендентний принцип, тому що через посередництво мовлення можна відтворити необхідність – теж раціональну – того ж принципу, відповідно, говорити про те, чим він не є. Але не можна мисленням осягати цей принцип, не можна відчувати його інтуїтивно саме тому, що він не відноситься до порядку мислення. Тут видаються надзвичайно важливими, в світлі подальшого нашого дослідження, такі моменти із філософії Плотіна, що набули свого продовження в неоплатонічній філософії і філософії середньовіччя: 1) власне стан екстазу, стан немислимий, стан безформної, безобразної свідомості, що зумовив закріплення принципу апофатизму в процесі богопізнання людини; 2) перетворення людини в стані екстазу в своїй сутності, коли вона стає вище за свою тілесну сутність, зливаючись із Єдиним у віддачі самої себе. Оскільки вища життєва мета вичерпується поверненням одиничної душі до Бога, то в цьому переконанні немає місця для соціальних, політичних та історичних завдань: вся справа відбувається між окремою особою і «непромовним» Абсолютом. Короткий екскурс у філософію Плотіна дозволяє в порівнянні з платонівською філософією виділити деякі особливості платонізму: по-перше, ідеальний світ Платона досить явно відірваний від чуттєвого світу, а у Плотіна є лише вищим ступенем еманатії. Сама еманатія – один із основних пунктів відмінності між містичною філософією Плотіна і значною мірою раціоналістичним поглядом Платона. В еманативності ми бачимо особливий зміст, який полягає в прагненні до нерозривності і цілісності, баченні універсуму як цілого, в якому немає різкого поділу між рівнями чи ступенями, і весь універсум несе на собі вплив Єдиного. На відміну від Платона, у неоплатоніків ієрархія виявляється не лише на рівні ідей, а вже є властивістю також чуттєвого світу як цілого. Власне кажучи, це одна з рис містичного бачення світу як такого, що наповнений Божеством (Єдиним). Тут ми відчуваємо структурну єдність світу на всіх його рівнях. Коментатор і учень Плотіна, Прокл йде ще далі за вчителя в закріпленні принципу єдності, цілісності, коли відмічає, цілковите ніщо, чиста матерія в певному сенсі прирівнюється до цілковитого єдиного, адже якщо єдине є абсолютною, розумово неосяжною єдністю, то чиста матерія є цілковитою, розумово неосяжною множинністю. Таким чином, вже в самому платонізмі криється містичний потенціал, що виражається в неоплатонізмі і подальшій історії філософії, особливо в епоху Середньовіччя.